

"Kis gyermekem, csak nézzél szerteszét, éretted van itt minden, ami szép."

Várnai Zseni

A Bánki Törpe Óvoda Pedagógiai Programja 2024

Tartalomjegyzék

Előszó.....	3
I. Bevezetés.....	4
II. Óvodai nevelésünk alapvetései.....	7
III. Az óvodai nevelés feladatai.....	11
a. Egészséges életmód alakítása, az óvoda egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai ...	11
b. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	17
c. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:	20
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	22
1. Személyi feltételek	22
2. Tárgyi feltételek.....	25
3. Az óvodai élet megszervezése	27
4. A tervezés feladatai óvodánkban	28
5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, mérés.....	29
V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	31
1. Játék	31
2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	34
3. Munkatevékenységek	36
4. A tanulás lehetséges formái az óvodában.....	37
a, Verselés, mesélés	37
b, Ének, zene, népi játék, tánc	39
c, Rajzolás, festés, mintázás és kézi munka.....	43
d, Mindennapos mozgás	45
e, A külső világ tevékeny megismerése.....	48
5. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	52
VI. Az óvodák hagyományos ünnepei, rendezvényei.....	54
VII. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	55
VIII. A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése	56
1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	56
1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:	56
IX. Nemzetiségi nevelés.....	61
X. Migráns gyermekek interkulturális nevelése.....	61
XI. Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	64
XII. Az óvoda kapcsolatrendszere	66
XIII. Mellékletek	71
a. Szlovák nemzetiségi Pedagógiai program.....	71
XIV. Legitimációs záradék.....	85
XV. Érvényességi rendelkezés.....	85
XVI. Nyilvánosság	86

Előszó

A köznevelési rendszer legelső pillére az óvoda, ebből kifolyólag az óvodának kiemelten fontos alapozó szerepe van. Az óvoda alapfeladatai közé tartozik, hogy gondozza, ápolja, védje a gyermekeket, és mindent megtegyen azért, hogy a családi közösséget kiegészítve elősegítse a gyermek szocializációját. Megtanítsa arra a gyermekeket, hogyan éljenek egy közösségben. Célunk az otthon környezetéből jövő gyermekek egyenlő hozzáféréseinek biztosítása, felzárkóztatása, a kiemelkedő képességű gyermekek gondozása és olyan egyének fejlesztése, akik felnőtt korban megfelelnek a mai demokratikus társadalom kihívásainak.

Nevelőmunkánk gyakorlása folyamán megerősödtünk abban, hogy csak akkor lehetünk igazán eredményesek, ha továbbra is a nyitottságunkat erősítjük a családok, valamint partnereink felé. Közös a szándékunk: a gyermekeknek nyugodt, élménygazdag gyermekkort biztosítani. Pedagógiai programunk összeállításakor igyekeztünk szem előtt tartani a hozzánk járó gyermekek érdekeit, szüleik igényeit, a kor kihívásait, valamint, hogy óvodánkban a mi közreműködésünkkel nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, türelmes, segítőkész, tevékeny gyermekeket neveljünk. Megragadjuk az olyan alkalmakat, amikor közösen, a szülőkkel együtt tevékenykedhetünk, ezáltal jobban megismerjük egymást, valamint a szülő és a gyermek kapcsolatát. A kölcsönös megértés és szeretet által, az interakciók során, önmaguk és egymás megismerésének folyamatában, az értékorientált közösségi nevelést előtérbe helyezve alakítjuk a gyermekközösséget. Fontos szempont számunkra, hogy gyermekeink megtanuljanak örülni maguk, és a társaik eredményének, sikerének, valamint tanulják meg a társaik megsegítésének örömét.

I. Bevezetés

1. Az intézmény mint költségvetési szerv jellemzői

Neve:

Bánki Törpe Óvoda – Trpaslík Skolka

Címe:

2653 Bánk, Kis utca 1.

A költségvetési szerv irányító szervének neve, székhelye

Bánk Község Önkormányzata 2653

Bánk, Hősök tere 11.

Intézmény azonosítók

Az intézmény OM azonosítója: 202896

Az intézmény jogállása

Az intézmény önálló jogi személyként működő és önálló költségvetéssel rendelkező költségvetési intézmény, gazdasági feladatait a Borsosberényi Közös Önkormányzati Hivatal Bánki Kirendeltsége látja el.

Az intézmény alaptevékenysége

Az intézmény óvodára vonatkozó tevékenysége, az óvodáskorú gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.

Az intézmény biztosítja a többi gyermekkel nevelhető enyhe fokon sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését.

Az intézmény biztosítja a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelését, foglalkozik a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésével.

Az intézményben szlovák nemzetiségi nevelés folyik. Biztosítja a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését. Az óvoda szlovák nemzetiségi nyelven is nevelő – oktató óvoda.

Az intézmény illetékessége, működési területe

Bánk Község közigazgatási területe

2. Az intézmény szervezete

Az intézmény nevelési funkciót tölt be.

Az óvoda vezetője, mint igazgató gyakorolja az óvoda foglalkoztatottjai felett a munkáltatói jogokat a hatályos jogszabályi előírások alapján.

Óvodai csoportok száma: 1

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 25 fő

3. A Pedagógiai Program

A Pedagógiai Programot készítette a Bánki Törpe Óvoda nevelőtestülete. A program az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, megfelel a nemzetiségi nevelés jogszabályi előírásainak, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése irányelveinek, keretei között sikeresen fejlődhet a hátrányos helyzetű, illetve valamely területen kiemelkedő képességű gyermek. Saját Pedagógiai Program írására főként az intézmény sajátosságainak szem előtt tartása volt a motiváció: kis gyermek- és pedagógus létszámú óvoda vagyunk, ahol fontosnak tartjuk a helyi értékek erősítését, a szlovák nemzetiségi nevelés megvalósítását, a természeti környezet által meglévő adottságaink kihasználását, valamint a közvetlen, családi légkör biztosítását. Célunk az volt, hogy óvodánk egyéni arculatát megőrizzük, és tiszteletben tartsuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát. A program általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodánkban dolgozó valamennyi pedagógus és nem pedagógus alkalmazott számára kötelező érvényű.

4. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

Az óvodák működésének kereteit, tartalmát az alábbi törvények, rendeletek, önkormányzati és helyi szabályozások határozzák meg:

- 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- **2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól**
- 363/2012 (XII.17.) Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 20/2012(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről.....
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus- szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola -egészségügyi ellátásról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- OH szakmai ajánlása a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók neveléséhez-oktatásához
- **419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről -**
- **77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet - A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek célzott fejlesztésével**
- **15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről**
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

5. Helyzetelemzés

Bánk Nógrád vármegye kis települése, a Cserhát és a Börzsöny lábánál a megye dél-nyugati részén húzódik meg. A legközelebbi várostól, Rétságától 5 km-es távolságban vagyunk, míg a főváros kb. 60 kilométerre található. Története régmúlt időkre nyúlik vissza. Az állandó lakosok száma 700 fő körüli, de a nyári időszakban folyamatosan mintegy 2500 ember él itt. Szlovák nemzetiségű község is, 2022 – ben az állandó lakosok kb. 15 % - a vallotta magát szlovák nemzetiségűnek, a családokban jellemzően már csak az idősebb korosztály tagjai beszélik a szlovák nyelvet. Községünkre is jellemző volt a lakosság számának csökkenése az elöregedés miatt. Az utóbbi években viszont több kisgyermekes család települt be a faluba. A település infrastruktúrája látványosan fejlődik, szépül. A természeti környezet adta lehetőségeket az idegenforgalom élénkítésére fordítja a település vezetése. Bánk csodálatos tava korábban is vonzotta a természetkedvelőket, de a jelentősebb fejlődés a 70 – es évekre tehető, számos beruházás járult hozzá, hogy napjainkra valóságos "üdülőparadicsommá" válhatott az itteni közösség lakóhelye.

A környék foglalkoztatásában jelentős szereppel bír Budapest, Vác és Rétság települések. A bejáró munkavállalók leggyakrabban az elektronikai termék előállításban és az építőiparban dolgoznak. A lakosság egy része helyben dolgozik, zömmel a mezőgazdaságban, kereskedelemben vagy vállalkozóként. A település lakói híven őrzik szlovák nemzetiségi hagyományait. Látható ez az építményeken, a viseletben, vagy éppen a hagyományos szlovák ételekben. A csodálatosan szépen hímzett bánki népviselet szinte minden család féltve őrzött kincse. Ebben a hagyományörző munkában nagy szerepe van a Bánki Nemzetiségi Önkormányzatnak.

Gyermekeink heterogén környezetből kerülnek hozzánk, jellemzően kertes házakban élnek.

A családban élők jellemző létszáma 2-5 fő. Elenyésző számban több fős családok is élnek a településen. A családok többsége önálló családként él. Kevesen a nagyszülőkkel élnek együtt. A családszerkezet jellemzően 2 szülő, de vannak egy szülő családok is.

A családok különböző társadalmi és szociális helyzete, nevelési attitűdje meghatározza az óvodával szembeni elvárásokat: a differenciálást és a befogadó környezet igényét. Az óvodába kerülő gyermekek képességeinek fejlettségi szintje eltérő.

A szülők állandó és aktív résztvevői az óvoda programjainak. Az óvoda szociokulturális hátterét vizsgálva a családokkal való kapcsolattartás, családlátogatási tapasztalatok alapján szerzett ismeretekből tudunk véleményt formálni. Az intézmény elvárásaihoz, szabályaihoz való alkalmazkodást az elfogadás jellemzi.

6. Óvodánk jellemzői

Intézményünk csendes helyen, a település jól megközelíthető központi részén helyezkedik el. Az óvodai ellátás egy épületben történik, 1975-től működik ebben az épületben az óvoda. Az elmúlt évek pályázati lehetőségeit kihasználva a fenntartó önkormányzat több ütemben újította fel óvodát (szigetelések, nyílászárók cseréje, tetőcsere). Környezete gondozott, nagy és jól felszerelt játszóudvarral rendelkezik. Intézményünk feltételrendszere alkalmas arra, hogy a helyi igényeknek megfelelően fogadni tudja a 3 – 6(-7) éves korú gyermekeket.

Óvodánk megfelelő épületekkel, komforttal, esztétikus külső- és belső környezettel várja a különféle szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekeket.

Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük, ezekhez a költségvetési kereten túl igyekszünk minden pályázati lehetőséget kihasználni. Ezekhez tartozik a szükség esetén használható klímaberendezés is.

Személyi feltételek tekintetében is optimális a helyzet, a törvényi előírásoknak megfelelő létszám. Az intézmény 1 óvodai vegyes korosztályú csoporttal működik, mely a 3 – 6 (-7) éves gyermekek gondozását, nevelését foglalja magába. A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség-lemaradással érkező, sajátos nevelési igényű, és az egészségügyi szokások hiányával érkező kisgyermek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyerekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Nevelési gyakorlatunk alapja a gyermekszeretet, a harmonikus, nyugodt, családi, egymásra figyelő, segítő, támogató, érzelmi biztonságot nyújtó, pozitív tulajdonságokat megerősítő óvodai élet. Fontosnak tekintjük a felnőtt és a gyermek sokszínű együttműködését, a játék elsődlegességét. A játékra alapozva szervezzük a gyermek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.

A program cél-, feladat- és tevékenységrendszeréhez igazítottuk nevelési-gondozási gyakorlatunkat, feladatainkat, kiegészítve saját elképzeléseinkkel, valamint a szlovák kisebbségi nevelés cél- és feladatrendszerével. Hangsúlyozzuk a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez, társakhoz való érzelmi viszony megalapozását, a családdal való együttműködést. Óvodánk sajátossága a néphagyományok, a szlovák nemzetiségi nyelv ápolása.

Az ide vonatkozó törvény biztosította lehetőség kihasználásával, s az anyák jobb munkába állási lehetőségeinek biztosítása érdekében a községben élő 2,5 éves kort betöltött gyermekek felvételét is biztosítani tudjuk.

II. Óvodai nevelésünk alapvetései

1. Óvodai nevelésünk alapelvei

Az óvodánkban folyó nevelő-személyiségfejlesztő munkánk alapelveit a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire építve, a gyermekeket megillető jogok biztosítása érdekében az Óvodai nevelés országos alapprogramja figyelembevételével az alábbiakban határozzuk meg:

- az óvodás gyermek fejlődő személyiség, így különleges védelem és gondoskodás illeti meg
- óvodánkban a gyermekeket tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi
- az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, valamint az egyenlő hozzáférés biztosításával
- a gyermekeket egyedi, fejlődő személyiségnek tekintjük, akiknek alakuló személyiségét genetikai adottságaik, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és a tervezett környezeti hatások együttesen határozzák meg, éppen ezért testi-lelki szükségleteik életkoronként és egyénenként is változóak lehetnek
- az óvodai nevelés időtartama alatt gondoskodunk a testi, szociális és értelmi képességek

egyéni és életkor-specifikus alakításáról, amelyek sajátos nevelési igény esetén részlegesen vagy akár teljeskörűen is módosulhatnak

- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyhez az óvodák kiegészítő szerepeként az óvodai nevelés funkcióinak teljesítése, az egyenrangú nevelőtársi viszony, gazdag együttműködési formák felkutatása és megvalósítása társul. E szerephez nélkülözhetetlen valamennyi óvodai dolgozó kölcsönös tiszteletadason, bizalmon és segítségnyújtáson alapuló attitűdje
- az óvoda nevelő intézmény, amely a gyermek teljes személyiségének kibontakoztatására törekszik fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzetek megteremtésével, amely alaphelyzetek az adott intézményre jellemző tevékenységek, együttműködési formák, kapcsolatok, fejlesztő hatások és fejlődési lehetőségek összefüggő rendszerében és által léteznek
- a közös élményekre épülő közös tevékenységek hangsúlyos elemei a nevelőmunkánknak, melyeknek centrumában az együttműködési és érintkezési képességek alakítása áll
- a játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem helyettesíthető alaptevékenységnek tekintjük, amely az óvodás gyermek elemi pszichikus szükséglete, éppen ezért biztosítjuk, hogy naponta, visszatérő módon, lehetőleg zavartalanul kielégíthesse azt
- az óvodai nevelésünkben a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is az általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk, melyek megvalósíthatósága érdekében szem előtt tartjuk, hogy a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, amennyi a további önálló cselekvéséhez szükséges, s elvárásaink igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez
- nevelési gyakorlatunk során biztosítjuk óvodánkban a nemzetiségekhez tartozó, gyermekek saját kultúrájukhoz, hagyományaikhoz kapcsolódó szokások megőrzését, ápolását
- óvodai nevelésünkben tilos a gyermekek mindennemű közvetlen vagy közvetett megkülönböztetése (kizárás, korlátozás, jogellenes elkülönítés, kedvezés, akadályozás, zaklatás)
- különös odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, hiszen a pedagógiai támogatás és esélyteremtés jelentős segítséget jelent számukra a szorító hátrányok kompenzálásában.

2. Az óvodai nevelésünk célja

„Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). (ONOAP)

A 3-6 (7) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával megalapozzuk:

- a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztést, melynek eredményeképpen a gyermek eléri a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettséget • a különbözőségeket elfogadásán és tiszteletén alapuló nevelés megvalósítását

- a gyermek képességeinek (testi, szociális, kommunikációs, értelmi) kibontakozását (felzárkózás, tehetséggondozás)
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítását, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral küzdő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekre való odafigyelést, továbbá a tehetséges gyermekek segítségét • a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának a természet szeretetének, óvásának megalapozását
- a helyi szlovák nemzetiség hagyományainak őrzése és a szlovák nyelvi nevelés biztosítása mellett az interkulturális nevelés biztosítását.

3. Küldetésnyilatkozat

"Minden gondolatunk, minden tervünk azt célozza: hogy lehetne benneteket vidámabbá, életrevalóbbá, műveltebbé, derekabbá tenni." (Karácsony Sándor)

A Bánki Törpe Óvoda küldetése, hogy az intézménybe járó gyermekeket személyes és hiteles példán keresztül, azonos és megfelelő értékrend alapján, az itt dolgozó felnőttek legjobb tudása szerint őszinte és elfogadó szeretettel, családias légkörben a szülőkkel szorosan együttműködve neveljük. Biztonságban, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével, a képességek és készségek sokoldalú, harmonikus fejlesztésével boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk. A személyiséget tiszteletben tartva felkészítjük a gyerekeket, hogy iskolára alkalmasan léphessenek ki a világba. Mindennek biztosítéka a dolgozók felnőttek (munkatársak, szülők) és gyermekek iránti elfogadó szeretete, nevelés iránt való elkötelezettsége, szakmai ismerete, innovációra való nyitottsága, a minőségi munkára való törekvése. Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot és vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

4. Óvodakép

Környezetünk igényeihez és lehetőségeihez igazodva a gyermekek differenciált személyiség fejlesztését a családi nevelés kiegészítéseként vállaljuk fel. Céljaink megvalósítása érdekében olyan gyermekközpontú, befogadó óvodát szeretnénk működtetni:

- ahol derűs, meghitt, barátságos és bizalmon alapuló légkör teremődik a gyermekek, a pedagógusok és a szülők számára egyaránt
- ahol biztosítottak az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételei
- ahol a tiszta, rendezett, esztétikus környezet hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez
- ahol a gyermekeket körülvevő felnőttek magatartásában kifejezésre jut az elfogadás, a tisztelet, a megerősítés, a támogató attitűd és a bizalom a gyermekek fejlődésével kapcsolatban
- ahol minden dolgozó tisztában van a gyermekek testi-lelki szükségleteivel, és ahol a pedagógiai közeg megengedi, tolerálja, és differenciáltan segíti a szükségletek életkori és egyéni eltéréseit
- ahol a gyermeki tevékenységek és a szabad játék árnyaltan gazdag rendszere biztosítja minden gyermek számára önmaga megismerését, önértékelése pozitív alakulását, önmaga kiteljesedését esélyt teremtve ezzel készségei, képességei felfedeztetésére, azok kibontakoztatására
- ahol a pedagógiai intézkedések az egyes gyermek személyiségéhez igazodnak

- ahol a nevelés folyamata segítséget ad a gyermek és szülő számára az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődésében
- ahol a pedagógiai tevékenységrendszer és a tárgyi környezet segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását, anyanyelv szeretetét, helyes életvitel kialakítását, a hagyományok és a múlt tiszteltét, szülőföldhöz és családhoz való kötődést
- ahol a nemzetiséghez tartozó gyermekek számára biztosított a nyelvi nevelés, valamint a multikulturális nevelésen alapuló integrációs pedagógia
- ahol az óvoda dolgozói nyitottak a családok, a fenntartó, a szakmai és civil szervezetek irányába
- ahol a sokszínű családi hátterek ismeretében – elfogadva a családi nevelés prioritását – az óvoda folyamatosan keresi és alkalmazza az együttműködés stratégiáját a gyermekek fejlődése érdekében
- ahol az egyenlő hozzáférés biztosított, az esélyegyenlőség és a hátrányt csökkentő pedagógiai elv meghatározó a mindennapok pedagógiájában
- ahol az inkluzív, az integrált gyermekek nevelését támogató szemlélet megjelenik az intézmény nevelői attitűdjében.

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle.” (Varga Domokos)

5. Gyermekkép

Az óvodás gyermek felnőttektől függő, érzékeny, fejlődésben lévő személyiség, önálló individuum, egyénenként változó testi-lelki szükségletekkel.

Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünk ezek kielégítésére, a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Valljuk, hogy az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé válik.

Éppen ezért nevelő-személyiségfejlesztő munkánk eredményeképpen olyan gyermekeket szeretnénk az óvodai élet végére nevelni, akik:

- jókedvűek, optimisták
- érzelmileg gazdagok
- szülőföldjükhöz kötődnek
- környezetükben jól tájékozódnak
- tudnak örülni önmaguk és társaik sikerének
- igényükké vált az együttműködés a játékban és más egyéb tevékenységekben
- tudnak kompromisszumot kötni, de meg tudják őrizni egyéniségüket is
- képesek egyszerűbb szervezési feladatok megoldására
- keresik a kapcsolatot társaikkal, a felnőttekkel
- együttműködésre képesek
- érdeklődők, befogadók, a társadalomba beilleszkedni képesek
- bizalommal fordulnak a felnőttek felé
- szívesen kommunikálnak
- képesek konfliktusaik megoldására
- érzékenyek mások problémáik iránt

- a hagyományok, szokások tisztelete természetes számukra
- ismerik a helyi szlovák nemzetiség népi kultúrájának hagyományait, kötődnek településükhöz
- ismeretek befogadására képesek, nyitottak, érdeklődők
- környezetüket óvják, védik
- önmagukkal és környezetükkel kapcsolatos elemi higiéniai szokásokkal rendelkeznek
- elemi erkölcsi ítélőképességük kialakult a helyes és a helytelen viselkedésről, tevékenységről
- szívesen és ügyesen mozognak, vidám, eleven gyerekek
- felkészülten, örömmel várják az iskolát.
- igyekeznek, hogy minden szavukat és cselekedetüket a szeretet vezérelje önmaguk és mások felé

"A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket." (Maria Montessori)

III. Az óvodai nevelés feladatai

Óvodai nevelésünk alapfeladatait az **Óvodai nevelés országos alapprogramja** alapján, az óvoda közoktatási intézménybeli funkciójának érvényesítése érdekében a következőkben határoztuk meg:

a. Egészséges életmód alakítása, az óvoda egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai

Célunk:

- minden szempontból egészséges környezet biztosítása, mint pl.: stresszmentes, biztonságos, tiszta... stb.
- az egészséges életvitel igényének megalapozása
- a gyerekek testi és lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, szervezet edzése, ellenálló képességének növelése
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása a testápolás, tisztálkodás, fogmosás, étkezés, öltözködés, pihenés terén, mindannak elérése, hogy ezek belső igényükké váljanak
- az egészséges táplálkozási szokások kialakítása érdekében odafigyelünk a különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére
- betegségmegelőzés, az egészség megőrzés szokásainak kialakítása és szemléletalkotás gyerekeknél és szülőknél egyaránt
- környezettudatos magatartás kialakításával a környezet, természet védelmére nevelés a szülők szemléletformálását is megelőzve

- egészséges, edzett gyermekek nevelése megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve –, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- lelki egészséget fejlesztő módszerek és művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas készségek fejlesztése
- egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése
- az egészséges, biztonságos óvodai környezet (megfelelő bútorzat és eszközrendszer) megteremtése
- **életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz**

Az egészséges életmód kialakításának területei:

Az egészséges életmód alakításának első alapköve a gyerek felvétele után az első találkozás családi környezetben, ahol anamnézist készítünk és tájékozódunk a gyermek szociokulturális háttéréről. Ez elindítja az ismerkedés folyamatát, melybe a hangsúlyt a testi szükségletek feltárására helyezzük, hiszen ezek kielégítése határozza meg a gyermek jó közérzetét, ami minden más tevékenység végzéséhez szükséges. Igyekszünk feltérképezni az otthoni szokásokat, megértő, elfogadó magatartással az óvodai szokás - és szabályrendszert a családok szokás - és szabályrendszerével összhangba hozni. Az egészséges életmód alakítását ugyanis nagyban befolyásolja az, hogy a gyermekek e téren már tapasztalatokkal érkeznek az óvodába, s ezek közül valamire építhetünk, valamit formálnunk kell.

Gondozás:

A gyermekek gondozásával a testi szükségletek kielégítését végezzük.

A testápolási szokások kialakítása terén alkalmazkodunk a gyermek belső igényeihez és otthonról hozott szokásaihoz (ha az elfogadható).

Megalapozzuk a fogápolási szokásokat, WC használatához kapcsolódó szokásokat, a haj- és a körömápoláshoz kapcsolódó teendőket, a zsebkendőhasználat helyes „technikáját”.

A fogmosás helyes technikájának elsajátítását minden korcsoportos gyermeknél igyekszünk elérni, annak fontosságát hangsúlyozzuk. A gondozás terén a fokozatosság betartásával törekszünk arra, hogy a gyerekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket, ezért az önkiszolgáló feladatok végzésére sok gyakorlási lehetőséget biztosítunk a napi életritmus megtervezésénél. Szeretnénk a szülőket megnyerni ehhez, hogy ne úgy segítsék gyermeküket e szokások kialakítása terén, hogy megcsinálják helyettük, hanem hagyjanak teret és időt a gyerekek próbálkozásainak.

Mindehhez elengedhetetlennek tartjuk a bensőséges gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka kapcsolat kialakítását, és a türelmes, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtését.

Testi fejlődés biztosítása:

A gyermekek testi nevelésével kapcsolatban elengedhetetlen a fejlődéshez szükséges optimális környezet biztosítása. Egészséges és biztonságos, stressz-mentes életvitel kialakítására törekszünk.

Rendelkezésünkre áll egy szép udvar, ahol a különböző talajfelületek más-más célt szolgálnak, és a játékok az udvar árnyékos és napos részein megosztva kerülnek elhelyezésre.

A gyermekek jó közérzetéhez az is hozzájárul, hogy az udvaron együtt játszhatnak és érzik az óvodapedagógus személyes törődését a szabad játék közben is.

A csoportszobák hőmérsékletére, megfelelő szellőztetésére gondot fordítunk, klímaberendezés is rendelkezésünkre áll erre a célra. Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítja a lehetőséget a kényelmes vetkőzéshez, ill. öltöztetéshez. Minden gyermek számára külön fogas, megfelelő nagyságú tároló hely áll rendelkezésre. Mosdóinkban a szerelvények magassága és méretei megfelelnek

a gyermekek méreteinek. Mindenkinek van külön törölközője, fogkefeje és fogmosó pohara. A kézmosáshoz folyékony szappant biztosítunk.

Egészségfejlesztő mozgás:

A mindennapi szabad mozgás mind a teremben, mind a szabad levegőn nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek, de fontos helyet tölt be óvodánkban a szervezett mozgásos tevékenység is. Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak a gyerekek. Az udvaron biztosítjuk a mozgásigény egyéni kielégítését, a szervezett séták, kirándulások során közösségi élmények átélésére adunk lehetőséget. Mintát kapnak a természetjárás által alakítható természetvédő magatartásra, és egészséges életvitel kialakulására. Alkalmanként közös mozgásos programot szervezünk a szülőkkel: pld. gyermeknapra közös kirándulás, családi ügyességi játékok a sportpályán stb. Ezzel pozitívan igyekszünk befolyásolni a családi nevelést és a szabadidő értékes eltöltését. Az egészségtudatos szemlélet fontos része a rendszeres mozgás. Saját példánkkal ösztönzünk arra, hogy a gyermekek gyalog, vagy kerékpárral érkezzenek az óvodába. A spontán mozgások lehetőségeit kirándulások, séták alkalmával használjuk ki.

A mozgás témájának bővebb kifejtése a pedagógiai program mozgás fejezetében található.

Levegőzés:

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél több tevékenységet a szabad levegőn töltsenek. Időjárástól függően: játék, étkezés, mozgás is történhet a szabadban. Óvodánkban a napi levegőn tartózkodás minimum egy óra napi szinten, évszaktól függetlenül. Kivétel: eső, viharos szél, sűrű köd és -5 °C fok alatti hőmérséklet. Jó idő esetén délelőtt és délután is az udvaron tartózkodunk, nyáron a gyermekek fogadása is történhet itt.

Pihenés, alvás:

A gyermekek pihenésére biztosítjuk a tiszta levegőt és nyugodt légkört. Mesével, énekkel altatunk. Aki igényli a testi közelséget, annak biztosítjuk. A gyermekek elalvási szokásait tiszteletben tartjuk: cumi, kendő, apróbb tárgyak, stb. A gyermekek méretéhez igazított fektetőt használunk.

Egészséges táplálkozás:

Az aktuális heti étlap jól látható helyen van kifüggesztve, hogy a szülők tájékozódhassanak és az otthoni étrendet hozzá igazíthassák. A szülők támogatásával mindennap biztosítani tudjuk a zöldség- és gyümölcsfogyasztást. Lehetőséget biztosítunk az egészségügyi, vallási vagy egyéb okból eltérő étkezést igénylő gyermekek étkezési szokásainak betartására egyrészt tiszteletben tartva azt, másrészt egészségi állapotát támogatva (ételallergia, cukorbetegség, vegetáriánus).

A magas zsírtartalmú ételek, a telített zsírsavak (pl. gyorséttermi húspogácsák) gyakori fogyasztása csökkentheti a gyermekek immunrendszerének hatékonyságát, egyebek közt asztmát, bőrkütiést, ekcémát is okozhatnak, ezért ezek kerülésére a szülők figyelmét is felhívjuk.

Az egészséges táplálkozási szokások kialakítása érdekében különösen odafigyelünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, ill. kiiktatására, valamint a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Törekvésünket a szülők meggyerésével is erősíteni kívánjuk, ezért arra ösztönözzük őket, hogy az óvodába behozott ételek és italok lehetőség szerint feleljenek meg a fenti kritériumoknak. Pl: a gyermekek születésnapjára szörp helyett rostos, magas gyümölcstartalmú inni valót hozzanak be.

A környezettudatos magatartás kialakításával összefüggésben megismertetjük a gyerekekkel a konyhai hulladékok szelektálásának módját. Az udvaron komposztálót helyeztünk el, ahol a gyermekek

megismerkedhetnek a hulladék biológiai újra hasznosulásának folyamatával. Igyekszünk az óvodáskor végére az önálló étkezés helyes szokásait (eszközök használata, kultúrált étkezés, csendes beszélgetés, szalvétahasználat...) megalapozni. A folyadékszükséglet kielégítésére friss víz egész nap a gyermekek rendelkezésére áll a csoportszobában elhelyezett kancsókban, az udvaron saját kulacsaikban.

A gyermekek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban nagy egyéni különbségek vannak. Hangsúlyozzuk, hogy a kis étkü gyermek nem étvágytalan, viszont arra ösztönözzük őket, hogy minden esetben mindent kóstoljanak meg. Annak érdekében, hogy lehetőleg ne maradjon a tányérjukban étel, inkább többször kínáljuk őket kevesebb mennyiséggel. Étvágytalanra és a túlzott étküre egyaránt figyelünk. Az étkezési szokásokat megismerve tapintatosan ösztönözzük az étel elfogyasztására. Egyszerre csak kis mennyiséget teszünk a gyermek tányérjára, ha azt elfogyasztotta, kaphat újra. A kultúrált étkezés lehetőségét biztosítjuk a gyermek számára, ami kultúrált viselkedésre készítet, az ízlésesen terített asztal pedig fokozza az étvágyat.

A háromszori étkezés közül a tízórainál (sok gyermeknél ez a napi első étkezés, mivel korán érkeznek óvodába) biztosítjuk a folyamatosságot, az ebédet és az uzsonnát a gyermekek közösen fogyasztják el, erősítve a kultúrált étkezési szokásokat, hangsúlyozva az együttlét fontosságát.

1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása:

A szülő írásbeli kérelmére fogadjuk az óvoda ellátási körzetében élő 1-es típusú diabétesszel élő gyermekeket. Ellátásukba a legalább érettségi végzettséggel rendelkező, az OH által előírt képzést elvégzett, erre felkért munkatársak kapcsolódhatnak be. A cukorbeteg gyermekek ellátásával kapcsolatos feladatokat az óvoda Eljárásrend diabéteszes gyermekek ellátására szabályzata tartalmazza /SZMSZ melléklete/.

Egészségvédelem, egészségmegőrzés, edzés:

A gondozás és testi nevelés, és mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátásával biztosítjuk a gyerekek egészségének megóvását, ellenálló képességük növelését.

Elengedhetetlen bizonyos higiéniai szabályok betartása: környezet tisztán tartása, rendszeres portalanítás, fertőtlenítés, terem szellőztetése (huzat nélkül), amit óvodánkban a dajkák végeznek. Gondot fordítunk a környezeti ártalmak minimalizálására. A megfelelő világítás, a szelektív hulladékgyűjtés, a csoportszobában növények elhelyezése kívánatos cél. A légszennyeződést fásítással, bokrosítással kompenzáljuk. Az esztétikus, természetes anyagokat előnyben részesítjük a környezet kialakításakor.

A gyermekek óvodába kerülésekor regisztráljuk azokat a betegségeket, amelyek az óvodába bekerülést nem akadályozzák, de szükséges tudnunk róla (allergia, asztma, lázgörcs, cukorbetegség...).

Az óvodában megbetegedő gyermeket elkülönítjük a szülő megérkezéséig (azonnal értesítjük őket), beteg gyermeket az óvoda nem fogadhat.

A gyermek testi épségének védelmében és a baleset megelőzés érdekében a használati tárgyakat, eszközöket folyamatosan ellenőrizzük, a hibaforrásokat megszüntetjük.

Az óvodapedagógus állandó jelenléte, kontrollja, a tevékenységek figyelemmel kísérése elengedhetetlen a testi épség óvásához!

A gyermekek edzését a levegő, víz, napfény együttes hatásának kihasználásával kívánjuk biztosítani. Nyáron az erős UV- sugárzás időtartama alatt 10 és 15 óra között a gyermekek nem tartózkodhatnak a napon.

Mindennapi edzési lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, melyre elsősorban a szabad levegőn tartózkodás alkalmas, kedvezőtlen időjárás esetén a tornaterem.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Egészséges életmódra nevelés csak egészséges környezetben valósulhat meg.

Óvodánkban minden dolgozót a környezet tudatos szemléletmód jellemez, melyhez társul a természet szeretete, és óvása. Mindezt a gyermekeken keresztül a szülőknél, a családban is szeretnénk formálni. Szem előtt tartjuk, hogy az emberi cselekedet nyomot hagy a természetben, figyeljünk az ökológiai lábnyomra!

Megismertetjük a gyerekekkel a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág ismérveit, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét. Mindezt a helyi hagyományokon bemutatva, a környezet és természetvédelem elsősorban helyi lehetőségein kezdve. Óvodánk a környezetvédelmi jeles napokhoz igazítva szervez programokat, felhívásokat.

A környezet védelméhez kapcsolódó szokások megalapozása csakis a tevékenységbe ágyazva történhet, ezért a konkrét tennivalókat a szokáskialakítás terén a „külső világ tevékeny megismerése” c. rész tartalmazza.

Testi és lelki egészségfejlesztés, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás és egyéb szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzésében jelentős szerep jut az óvoda minden dolgozójának. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, nagyobb hatást gyakorolnak a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A megelőzést szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- szabad beszélgetések (pl. ne fogadjanak el ismeretlen ételt és italt idegenektől)
- mesélés – olyan mesék kiválasztása, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a helyes magatartás szépségeit, amelyekben a helyes viselkedés „pozitív” élményei jelennek meg
- művészeti élmények átélése önmagában is boldogít, így ezek beépítése munkánkba egyre nagyobb prioritást kap: drámajáték, bábjáték, szabad mesélés, zene, rajzolás, festés – alkotás, melybe a szülőket is bekapcsoljuk egy-egy alkalommal (pl. közös tánc).
- a „netgenerációs” hátrányok, veszélyek feltérképezése adott gyermekeknél, és ezek jelzése a szülők felé

Bántalmazás, erőszak megelőzése, feladataink:

- az egészséges lelki fejlődést és társas kapcsolatokat támogató szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó pszicho-szociális légkör megteremtése
- követhető, pozitív minta állítása a konfliktusok lehetséges megoldására
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása szakemberek együttműködésével
- szülők felvilágosítása: a kisgyermek az erőszakos cselekmények látványával kapcsolatban is különösen „érzékeny” – ezek szintén okozhatnak egészségkárosodást, ezért hangsúlyozott az ilyen jellegű élmények kivédésére való törekvés

Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógus feladatok:

- szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel az egyéni ütem figyelembevételével

- önállóságra való törekvésének támogatása – amihez a szülők együttműködésének megnyerése fontos
- nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot adó légkör megteremtése
- a gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (pl.: folyadékigény, biológiai szükségletek kielégítése)
- olyan életritmus kialakítása fontos a gyerekeknél, ami lehetőséget ad az életkoruknak megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzésére, minden gyermek igénye szerint bármely tevékenységhez férhessen hozzá
- a napirend rugalmas kezelése (szokások begyakorlására elegendő időt hagyva)
- szülők meggyőzése az egészségtelen (szénsavas, sok zsírt, cukrot tartalmazó...) ételek, italok kiiktatásáról
- odafigyelés az asztalterítés esztétikumára, a gyermekek megtanítása az etiketre
- étkezési szokások életkor adekvát alakítása
- a gyermekek levegőztetése az óvodában elfogadott szabályok szerint
- a WC használat intimitásának biztosítása (zárt ajtóval), ha a gyermek igényli
- fizikai segítségnyújtás a 3 - 4 éveseknek a toalettpapír és zsebkendő használatban, ösztönzés a papírhasználatra
- a WC-ülőke felhajtására szoktatás a fiúknál
- WC-lehúzás igényének kialakítása, ebben segítség nyújtása
- helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatás
- csapok elzárásával takarékosagra nevelés
- fogmosás technikájának megismertetése, gyakoroltatása, a fogápolási eszközök rendben tartására nevelés
- fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség esetén segítség nyújtása
- vegyszerek, tisztítószeres lehetőség szerinti mellőzése
- öltözköznél- vetkőzknél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás, helyes sorrend megtanítása
- időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatás (időjárás-öltözködés összefüggésének megmutatása)
- önállóság kialakítása: a mindenkori hőmérsékletnek megfelelő ruhát vegyenek fel
- szülők meggyőzése az egészséges öltözet fontosságáról (réteges, természetes anyagból készült, kényelmes cipő tartsa a bokát)
- ruháik rendben tartására szoktatás (összehajtva helyezték a szekrénybe)
- a szokáskialakítás folyamatos értékelése, ellenőrzése minden területen
- pihenéshez a feltételek biztosítása: nyugodt légkör, mese, ének, testközeli jelenlét, simogatás
- az alvást nem igénylők számára csendes tevékenység biztosítása a pihenésre szánt idő második felében
- környezeti ártalmak kivédésére való törekvés
- beteg gyermek elkülönítése (hányás, hasmenés, láz)
- törekvés speciális gondozó, szakember bevonására abban az esetben, ha a gyermek prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelésre szorul, és vele együttműködve a gyermek fejlődésének segítése
 - az egészséges életmód alakítása során a szlovák nyelvi nevelés lehetőségeinek kiaknázása, a szókincs bővítése

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- szükségleteit képes késleltetni, önállóan kielégíteni
- a testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, használják a zsebkendőt és a WC-t
- tisztálkodási eszközeikre vigyáznak, helyükre teszik azokat
- önállóan öltöznek, vetkőznek, ha kell, segítséget kérnek, cipőjüket befűzik, bekötésével próbálkoznak
- kulturáltan, az evőeszközök helyes használatával étkeznek, étkezés közben halkán beszélgetnek
- vigyáznak a környezet rendjére, tisztaságára, saját maguk ápoltságára
- odafigyelnek a takarékosági lehetőségekre
- szívesen mozognak a szabadban minden évszakban
- életkoruknak megfelelően edzetek, ellenállóak
- a balesetvédelmi magatartásformákat betartják, figyelmeztetik egymást erre

b. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi az erkölcsi nevelés során szem előtt tartjuk, hogy az óvodáskorú gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, ezért viselkedésében az érzelmi vezéreltség a meghatározó. Az óvodába kerülő gyermek számára a család elvben mindent biztosítani tud, amit az óvoda tudatos nevelésével kiegészít. Egy alapvető dolog, amit a családban nem tud megtapasztalni, az óvodai életközösség, amellyel az óvodában találkozik először. Óvodánk épít a családi nevelésre, törekszünk a családdal való szoros együttműködésre. Óvodába lépés előtt lehetőséget biztosítunk az óvodával való ismerkedésre az óvodában vagy a gyermek otthonában. Ez alapján rajzolódik ki előttünk a családok összetétele, szociális helyzete, nevelési hozzáállása, a gyermeknek a családban elfoglalt helye. Mindez segíti az óvodai életbe való beilleszkedést, a családi nevelés kiegészítését.

Óvoda kezdéskor figyelembe vesszük az egyéni érzelmi sajátosságokat, s a szülővel megbeszélve biztosítjuk a fokozatos beilleszkedést. Mindent megteszünk azért, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.

A befogadásra a következő gyakorlatot tartjuk célravezetőnek: a szülő a gyerekekkel együtt érkezik az óvodába, együtt fedezik fel a csoportszoba játékait. Segíthet a WC, a mosdó használatában, és együtt tevékenykednek a gyerekekkel a csoportban is. Az óvodapedagógusnak így alkalma nyílik megfigyelni a család szokásait, miközben a gyermek megtapasztalhatja a derűs érzelmi biztonságot nyújtó légkört, a gyermekcentrikus, szeretetteljes bánásmódot a felnőttek részéről. A szülős beszoktatás során a gyermek igényének megfelelően folyamatosan csökkenhet a közösen együtt töltött idő, a gyermek maradhat egyedül is, ha nem igényli már annyira a felnőtt közelségét, sőt nyitottak vagyunk arra is, hogy a gyermek fokozatosság betartása nélkül kezdje meg az óvodát, ha a szülő helyzete nem engedi ezt meg (pl: hirtelen munkába kell állnia).

A szülővel történő beszoktatásra maximum két hetet tartunk ideálisnak, amelyre a tízórai és az ebéd közötti időintervallumban kerülhet sor. Az óvodakezdést a szülővel előzetesen megbeszéljük. Arra törekszünk, hogy érzelmi biztonság, kiszámítható, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör övezze a gyermeket. Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyermek, dajkagyermek kapcsolatban a pozitív érzelmi töltést, pozitív attitűd megnyilvánulását és az együttműködést, az örömteli közös együttléte megélését. Az érzelmi nevelés során a gyermek társas szükségleteinek kielégítésére is gondot fordítunk.

A csoport saját hagyományaikkal is mélyíti a gyermekek összetartozását (pl. születésnap, kirándulások...). Az óvoda közös rendezvényei a felnőtt-gyermek kapcsolat elmélyítését is biztosítják, és erősítik az intézmény és a családok közötti kapcsolatot.

Az idősök iránti tiszteletre nevelést elengedhetetlennek tartjuk. A társas kapcsolatok alakulásához, segítségéhez gazdag, tevékenykedtető életet szervezünk, melyben lehetőség nyílik az együttműködésre, alkalmazkodásra, önuralmuk fejlesztésére, tolerancia gyakorlására. Konfliktusok feloldásában kellő odafigyeléssel veszünk részt: kivárással, objektív véleményezéssel a gyermek felelősségérzetét erősítjük.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a felnőtt-gyermek beszélgetésére: ezek alkalmával a mások és saját érzéseik megfogalmazásával kialakulhat a másik megbecsülésének, elfogadásának és értékelésének érzése. Kerüljük a hibáztatást, megbántást, kioktatást. Nevelőmunkánkat áthatja a jókedv, humor, hisz ez a kiváló nevelési eszköz a gyermekhez is közel áll.

Valljuk, hogy a jó nevelés alapja az elfogadó, feltétel nélküli szeretet korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy a gyermek az elvárásainknak meg tudjon felelni. Tiltás helyett választási lehetőséget adunk, hogy döntéseket hozhasson, a változásra képessé váljon.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre különös gondot fordítunk, segítjük beilleszkedésüket, és együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Olyan óvodai életet szervezünk:

- ahol a közös tevékenységre épülő közös élmények segítik a gyermekek erkölcsi normáinak és akaratának fejlődését
- ahol a gyermek megérti és elfogadja, hogy az emberek különböznek egymástól
- ahol a gyermekek nyitottságára építve elősegítjük, hogy tudjon „rácsodálkozni” a természetben és az emberi környezetben lévő szépre, jóra és tisztelje, védje annak kulturális értékeit.
- fontosnak tartjuk, hogy falujukat, szülőföldjüket megismerjék és kötődjenek hozzá, tágabb értelemben a nemzeti identitástudat, a hazaszeretet megalapozására törekszünk. A nemzetiségi neveléssel pedig a helyi szlovák gyökereket erősítjük óvodásainkban.

Céljaink

- erkölcsi és akarat tulajdonságok kialakítása, ezek erősítése az óvoda alkalmazottainak példamutatásával
- a társas együttélés és beilleszkedés szabályainak és a pozitív viselkedési normák kialakításának megalapozása
- alkalmazkodóképesség alakítása, egymás közti bizalom kiépítése
- szociális érzékenység fejlesztése: különbözőségek elfogadása, tiszteletre nevelés
- a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, nemzetiségi hagyományok ápolása, hazaszeretet megalapozása
- szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezet tisztelésére, megbecsülésére nevelés
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, esélyteremtés a migráns gyermekek számára
- nyitott, a közösségben otthonosan mozgó gyermekek nevelése
- szociális érettség megalapozottsága az iskolába lépéshez

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosításából adódó óvodapedagógusi feladatok:

- nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó, családi légkör megteremtése, a gyermeket körülvevő állandó értékrend biztosítása
- a csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, biztonságos berendezése: kuckók kialakítása, gyermekmunkák tiszteletben tartása
- elfogadó, odafigyelő, empátikus magatartással a gyermekek megnyílásának biztosítása
- kommunikációs lehetőség megteremtése a gyermekek számára szervezett közös tevékenységekkel, közös élményekkel
- páros és kiscsoportos tevékenységek szervezése annak érdekében, hogy a gyermekek megtanulják a társakhoz való helyes viszonyulást, a kooperatív megoldásra törekvő együttműködést
- a közös tevékenységek során annak észrevétele, hogy mindannyian különbözőek vagyunk, egymástól eltérő értékekkel rendelkezhetünk, és ezeket tiszteletben kell tartani
- a konfliktushelyzetek kerülése, mindkét fél számára elfogadható megoldásra ösztönzés
- a kritika mások számára elfogadható közlésére nevelés
- pozitív visszajelzések gyakori alkalmazásával az önbizalom növelő hatás biztosítása
- erkölcsi normák, ítéletek (pl.: mesék közvetítése által) megfogalmazása, életkor adekvát szokás- és normarendszer kialakítása
- társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi- tudat” alakítása
- a gyermekek önálló véleményalkotásának és döntéshozatalának fejlesztő támogatása
- tehetséges gyermekek gondozása
- lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése
- migráns gyermekek beilleszkedésének segítése
- együttműködés a családdal, családlátogatás óvodába kerülés előtt vagy óvodába járás alatti időben
- igény szerint, előre egyeztetett időpontban fogadó óra tartása
- Szülői Értekezlet tartása évente min. 2-szer
- anamnézis felvétele bizalmas légkörben a szülővel
- az élet és az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- keresztény kulturális értékek közvetítése a gyerekek felé
- településünk természeti környezetének szeretete, ennek közvetítése a gyerekek felé
- még népviseletet viselő idős emberek tisztelete, ennek hangsúlyozása
- a szlovák nemzetiséghez való kötődés megalapozása a gyerekeknél
- az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, kommunikáció együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- képes társaihoz alkalmazkodni, velük együttműködni, konfliktushelyzetben képes egyezséget kötni, megoldást keresni
- érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni, késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését (önfegyelem)

- megalapozódik a feladattudat, feladattartás, az életkornak megfelelő felelősségérzet, képes egyszerű döntések meghozatalára, a szociálisan elfogadható önérvényesítésre
- szívesen kommunikál, kulturáltan elmondja véleményét
- együttérez társaival, képes baráti kapcsolatokra
- viselkedése a csoport szokás - és szabályrendszeréhez igazodik
- érkezéskor, távozáskor köszön, ismeri az üdvözlés szabályait
- szereti és védi a természetet, környezetét
- a közösségben megtalálja a helyét, ébrednek benne a közösségi öntudat, örül a közösen elért sikernek, szívesen dolgozik a közösségért
- türelemre, kitartásra, kivárássra képes tevékenységet végig viszi
- az alapvető udvariassági formákat betartja
- a felnőttekkel és társaival való kapcsolatát a kölcsönös bizalom, tisztelet, elfogadás jellemzi, ragaszkodik óvodájához
- erkölcsi értékrendszere megalapozódik (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség...)
- az óvodáskor végére képes az iskolai élet elfogadására.

c. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Óvodánk a gyermekek érdeklődésére, természetes kíváncsiságára, tudásvágyára építve biztosítja változatos tevékenységeken keresztül, az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekek értelmi fejlesztését, mely elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi nevelés nem választható el az anyanyelvi fejlesztéstől, mindkettő valamennyi tevékenységi formában jelen van, egész óvodai nevelőmunkánkat áthatja.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek már meglévő tapasztalatait feltérképezzük, és további élmények biztosításával ismereteiket bővítsük, lehetőséget adjunk különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlására.

Mivel a beszéd és a gondolkodás eszköze a kommunikáció, ezért szükséges, hogy a gyermekeket személyes példánkkal, és jól megválasztott módszerekkel, helyzetteremtéssel ösztönözzük az egymás közötti kommunikációra és metakommunikációra is.

Ez csak a családi neveléssel szorosan együttműködve valósulhat meg, a beszédfejlesztés egyformán érdeke a családnak és az óvodának, hiszen tudjuk, hogy csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermek képes a tanulásra, a kultúra elsajátítására.

Tapasztaljuk, hogy a családon belül a beszélgetést, mesélést háttérbe szorították a tömegkommunikáció eszközei (TV, telefon, számítógép...), ezért bátorítjuk a szülőket azok minimális, csak szükségszerű használatára, hogy pld. többet olvasson mesét a szülő, kevesebb mesét nézzen a gyermek képernyőn.

Óvodánkban a gyakorlás lehetőségeit több formában is biztosítjuk:

- spontán kommunikációs helyzetekben
- tervezett, óvodapedagógus által irányított kommunikációs helyzetekben

A reggeli beszélgető-kör: a gyermekek egyre erősödő odafigyelés, odafordulás iránti igényét hivatott kielégíteni. Tízórai után ezzel kezdjük a napot, de a nap folyamán bármikor kialakítható, kezdeményezhető. Lehet:

- a tevékenység kísérője
- célirányosan kezdeményezett módszer a beszélgetés eszközével (a „kibeszélés” ösztönzésével a nehezen nevelhető gyermek megismerését segítjük)

- különböző helyzetekre megoldást kereső technika
- a gyermeki gondolkodás, kreativitás kifejezője
- a gyermek érdeklődésének, vágyainak, szükségleteinek, tapasztalatainak kifejező eszköze. Az anyanyelvi neveléshez, kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az illem, az udvariassági formák elsajátítása: bemutatkozás, megszólítás, köszönés („légyszíves, legyen szíves, kérem szépen, köszönöm szépen, szeretném” kifejezések használata)

A nem verbális kommunikációs eszközök jelentősége a gyermekeknél óriási: megerősíthetik, de hiteltelenné is tehetik a kommunikációt. Nevelésünkben különös figyelmet fordítunk a térközsabályozásra, ezt tapintatosan a gyermekek egyéni szükségleteit megismerve alkalmazzuk. A tettegességet, durvaságot teljes mértékben elutasítjuk.

Célunk

- ✓ a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése
- ✓ az anyanyelvi nevelés során a magyar anyanyelv életkor szerinti elsajátítása
- ✓ beszédkedv felkeltése és fenntartása, a biztonságos önkifejezés megalapozása
- ✓ beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- ✓ a verbális és nonverbális kommunikációs eszköztár kialakításával a kapcsolatteremtés képességének fejlesztése
- ✓ beszédhibák kiküszöbölése
- ✓ a szlovák nyelvi neveléssel a gyerekek nyelvi tapasztalatainak gazdagítása
- ✓ a természetjárással, felfedeztetéssel örömforrás biztosítása
- ✓ az iskolai alkalmasság elősegítése, az iskolai kommunikációs kudarcok megelőzése

Az anyanyelv gondozásából, az értelmi fejlesztésből és nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- beszélgetésre alkalmas elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése
- változatos tevékenységek szervezése, sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása a környező természeti és társadalmi világról, amelyek élményül szolgálnak
- olyan légkör biztosítása, amely felfedezésre ösztönöz
- annak kihasználása, hogy a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton tanul
- az anyanyelvi nevelés tudatos beépítése a különböző tevékenységi formákba. (pld. ábrázolási tevékenység során megbeszéljük, mi tetszett?)
- nyelvi helyes, mintaadó kommunikációval az utánzásos tanulás biztosítása
- a gyermekek éréséhez és egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó anyanyelvi játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe
- helyes artikulációra szoktatás
- a szlovák nyelv eltérő artikulációjának érzékeltetése (nyitott „a” hang ejtése)
- beszédszervek „ügyesítése” játékokkal
- a gyermeki kérdések megválaszolása, kíváncsiságuk kielégítése
- szókincsbővítés
- különös odafigyelés a metakommunikációjukra, ugyanis az bővebb, mint verbális kifejezőmódjuk - ha megérzik, hogy értjük őket, megerősödik a bizalmuk felénk
- a metakommunikációs eszköztár fejlesztése a játékokban
- beszélő környezettel, gyermekekhez igazított kérdéskultúrával a beszédkedv megalapozása

- szemkontaktus felvételére nevelés
- közös alkotó tevékenységek szervezése, melyek fejlesztik a gyermek értelmi képességeit
- annak a lehetőségnek megteremtése, hogy a gyermek alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömét
- sikerélmények biztosítása, melyek hatására az emlékezeti bevézés erősebb, köszönhetően az érzelmi többletnek
- figyelem összpontosításra motiválás
- mesével, verssel, bábozással, drámajátékok beépítésével a nyelvi kompetenciák fejlesztése és a szocializáció segítése
- a nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- a beszédfejlődés ismerete, annak egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba
- szakmai kapcsolattartás a logopédussal, fejlesztőpedagógussal
- migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- egyre pontosabb a gyermekek érzékelése - észlelése
- figyelem összpontosításra, megosztásra, átvitelre képes
- korához megfelelő tartós, szándékos figyelemmel rendelkezik
- gondolkodásra képes, jellemzője a problémamegoldásra törekvés és kreativitás
- megjelenik a fogalmi gondolkodása a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett
- megjelenik az önkéntelen mellett a szándékos bevézés is
- emlékezete megfelelő, képes szándékos felidézésre, megnő a megőrzés időtartama
- felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket
- képes felismerni és megnevezni a térbeli viszonyokat
- keresztcsatornák működése megfelelő
- helyesen, tisztán, érthetően beszél
- bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel
- kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol
- meghallgatja, kivárja más mondanivalóját, beszédfigyelve kialakult
- élményeit, gondolatait, érzéseit meg tudja fogalmazni, mások számára érthető formában elmondani
- egyszerűbb történeteket, mesét képes önállóan elmondani
- szókinccse korának megfelelő
- ért egyszerű szlovák kifejezéseket, szívesen használja a szlovák kifejezéseket
- jól használja a metakommunikációs eszközöket
- tud szemkontaktust teremteni és tartani

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

"A pedagógus nem lehet elkeseredett, megtorpanó ember, mert a pedagógusnak egyetlen karizmája van: a jövőbe vetett hit optimizmusa." (Karácsony Sándor)

A Pedagógusok új életpályájáról szóló végrehajtási rendeletben meghatározott felsőfokú és óvodai nevelő végzettség mellett óvodapedagógusaink törekszenek a folyamatos önképzésre, továbbképzésre, mely egyrészt a gyerekek fejlesztéséhez kapcsolódik, másrészt az óvoda helyi Pedagógiai Programjában meghatározott célokhoz, feladatokhoz, az óvoda profiljának kialakításához illeszkedik. A közoktatási törvényben meghatározott óvodapedagógus felsőfokú szakirányú végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása.

Pedagógusképünk

Valljuk, hogy az óvodapedagógus az egyéniségével nevel, az óvoda maga az óvó néni, a gyermekek nevelésének ő a „kulcsszereplője”. Minden tevékenységet óvodapedagógus irányít, ezért elengedhetetlennek tartjuk, hogy az óvodánkban dolgozó **óvodapedagógust** az alábbi személyiségjegyek jellemezzék.

- szaktudás
- gyermekszerető és családcentrikusság
- segítő, támogató, elfogadó attitűd
- mindenki felé nyitott, barátságos, mosolygós személyiség
- környezettudatos szemlélet jellemzi, amelyet hitelesen képvisel és képes átadni is
- rendelkezik a vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásához szükséges készséggel
- elkötelezett a rászoruló gyermek iránt, a gyermekvédelem szívügye
- anyanyelvi kultúrája mintaértékű
- figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit, tiszteletben tartja az egyéni és életkori sajátosságokat, tiszteli, megérti és elfogadja a szülők különbözőségeit
- jó empátiás készség jellemzi
- természetbarát
- nyitott az újdonságok iránt, innovatív
- csapatjátékos
- különbözőségek elfogadása és tisztelete jellemzi
- pozitív attitűddel rendelkezik
- megjelenése, viselkedése mintául szolgál a gyermekek számára
- maga is elkötelezett a helyi hagyományok és kultúra iránt (alkalmanként viseli a helyi népviseletet is)
- az óvoda szakmai kapcsolat kialakítására és fenntartására törekszik más település óvodáival, óvodapedagógusaival, amennyiben lehetőség nyílik rá, külhoni magyar óvodával
- elkötelezett a szlovák nyelv átörökítésével kapcsolatban
- **segíti a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek beilleszkedését, befogadását, feladatuk lehetőségét teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.**
- alapvetően befogadó szemlélet jellemzi, és természetesen rendelkezik azokkal az ismeretekkel, melyek tudatos alkalmazásával, kreatívan a gyermekek fejlesztését segíti elő

A pedagógiai munkát közvetlen segítő dajkával szembeni elvárás:

- már a gyermek befogadásakor a jó kapcsolat kialakítására törekszik
- a gyermekekkel való pozitív hozzáállásával a nevelőmunka segítője
- pozitív attitűd jellemzi, barátságos, mosolygós
- segít a nyugodt, derűs légkör megteremtésében
- viselkedése, kommunikációja mintaértékű
- megjelenése igényes
- ismeri a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait, ezeket tiszteletben tartja, tiszteli, megérti és elfogadja a szülők különbözőségeit
- tapintattal „kezeli” a gyermeket intim helyzetben
- alapvetően segítő, támogató, elfogadó attitűd jellemzi
- figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit, támogatja önállósodási törekvéseiket
- munkára nevelés aktív segítője
- környezettudatos szemléletű
- a környezet tisztaságával kapcsolatban igényes
- mindenben támogatja az óvodapedagógus törekvéseit
- ismeri az óvoda pedagógiai programját

Az óvoda teljes nyitvatartása alatt, a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi.

Elvárásaink az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők felé:

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.
- Az óvodapedagógus minta értékű modell, aki értékeket közvetít, ízlést formál, esztétikai élményhez juttatja a gyermekeket, viselkedése, megjelenése ehhez kell, hogy alkalmazkodjon.
- A gyermekekkel szemben kedves, halk szavú, szeretetteljes, gyermek- és családcentrikus.
- Jellemezze segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd.
- Nyitott, kellő toleranciával rendelkezik, képes a másság elfogadására, nem alkalmaz hátrányos megkülönböztetést.
- Vidám és felszabadult.
- Környezettudatos szemlélettel neveli a gyermekeket, rendelkezik jó empátiás készséggel.
- A tőle telhető módon, a legmagasabb színvonalon képviseli az óvoda érdekeit, igénye van az önművelődésre, szakmai fejlődésre.
- Jó csapatjátékos. Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Pedagógiai elveik, nevelési gyakorlatuk legyen összhangban, tudjanak együttműködni a tervezésben, a feladat megosztásában (erre kell a két órás átfedési idő).
- A dajka nemcsak technikai személyzet a gyermek életében, hanem nevelésének egyik segítője, aki mintául is szolgálhat számára. Ezáltal közvetlen, aktív pedagógiai környezet résztvevőivé válnak.
- Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat az erkölcsi, szociális képességek fejlesztésébe, az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. Közös nevelőmunkájuk során olyan pedagógiai helyzeteket teremthetnek, amelyek a beszélő környezet alakítását is szolgálják.

- Nagyon fontos a gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka jó kapcsolat kialakítása, ami a gyermekek biztonságérzetét is növeli.
- Figyelmet, megértést, elfogadást tükröző stílus, hangnem és viselkedés jellemzi őket, valamint a személyiség tiszteletben tartása gyermek és felnőtt irányába egyaránt.
- Az óvodapedagógusok gondoskodnak a közös tervek elkészítéséről, a gyermekek képességeinek felméréséről, az eredmények rögzítéséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról, az ehhez szükséges fejlesztési tervről.
- Az óvodában a nevelőmunkát óvodapedagógus végzi, ottléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek, ezért amíg gyermek az óvodában tartózkodik, addig biztosítva van az óvodapedagógus jelenléte.
- A szülőket minden gyermekükkel kapcsolatos eseményekről folyamatosan tájékoztatni kell. (Lásd kapcsolattartásnál)
- A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalnak a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért.
- A szakmai munkában, munkatárs kapcsolatban döntéshozatal előtt, őszinte, nyílt véleménnyel segíti a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás kialakítását.
- Az igazgató koordinálja, irányítja az óvodában folyó pedagógiai, tanügy igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, közéleti, minőségirányítási, feladatokat.
- A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek önálló, felelősségteljes munkavégzését. • Az óvodai nevelés eredményessége, az összes alkalmazott összehangolt munkájával lehetséges csak.
- Az esztétikus, gondozott udvarhoz nélkülözhetetlen a közös munka, vegyenek részt a pedagógusok is ebben, lehetőség szerint vonják be a gyermekeket.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésében aktív közreműködő szerepet vállalnak. Intézményünkben a dolgozók személyi állománya a következőképpen alakul:

Óvodapedagógus

2 fő

Dajka

1 fő

Konyhai kisegítő

1 fő

2. Tárgyi feltételek

A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a helyi nevelési programunk része, fejlesztésük tervezésében erőforrásaink határt szabnak. A feltárt hiányosságokat a fenntartóval megismertetjük, majd engedélyezésével, anyagi lehetőségek figyelembevételével tervezzük. Az eddig létrehozott értékek védelme, megőrzése, lehetséges fejlesztése, a takarékos működtetés minden óvodai dolgozó közös feladata és felelőssége. Óvodánkban biztosítottak a program megvalósításához szükséges alapvető feltételek, melyeket a mindenkori eszköznormának megfelelően igyekszünk pótolni, biztosítani.

A tárgyi feltételek biztosításával kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok:

- gyermekek életkorához igazodó berendezés kialakítása
- a balesetek megelőzése miatt a biztonságos eszközhasználatra, berendezésre való törekvés

- barkácsolás eszközeinek használata csak felnőtt felügyelete mellett lehetséges
- polcok falhoz rögzítése szükség esetén
- a bútorzat folyamatos karban tartására való odafigyelés (letört ajtógombok, sérült szék azonnali javítása, cseréje, tükörcsere törés esetén)
- elegendő tér biztosítása a különböző játékfajtáknak
- az eszközök gyermekmagasságba helyezése: biztonságosan elérhesse egyedül is
- megfelelő mennyiségű eszköz biztosítása
- a csoportszobák, gyermekköltözők, közlekedők falainak esztétikus, természetes anyagokkal, zöld növényekkel vagy gyermekmunkákkal való dekorálása
- szülők egyéni gondozására lehetőség biztosítása a nevelői, vezetői irodában, közös megbeszélésekre a csoportszobában
- közös gyermekmosdó használatának szabályozása: egyszerre annyi gyermek használja, amennyien egymás zavarása nélkül elférnek
- a tornaeszközök körültekintő használata: mozgásos feladatsor kialakításánál a biztonságos elhelyezésre való odafigyelés
- az óvoda udvarán a gyermekek állandó felügyeletének biztosítása, sérült játékok azonnali selejtezése, ha javítható, javíttatása
- a fokozottan veszélyes játékoknál (pl. csúszda) állandó felnőtt felügyelet biztosítása
- a mozgásfejlesztő udvari játékok biztonságos használatának ismertetése a gyermekekkel
- a balesetveszély észrevétele, jelzése a vezető felé, vagy ha lehetséges azonnali megszüntetése
- IKT eszközök biztosítása
- a gyermekcsoport színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vehetnek részt, alakíthatják azt
- eszközök választásával tegye lehetővé a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését

Az eszköznorma által megfogalmazott helyiségek kialakításában az intézmény adottságai miatt nem mindenhol tudunk előre lépni.

Egyéni fejlesztést biztosító eszközök intézményünkben adottak fejlesztői és logopédiai területen egyaránt.

Az óvoda épületét, udvarát berendezését oly módon alakítottuk és alakítjuk folyamatosan, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelnék a gyermekek testméreteinek, biztosítja egészségvédelmüket és fejlődésüket.

A tárgyi felszereléseket, berendezéseket, amelyeket a gyermekek használnak, minden esetben biztonságosan elérhető helyen helyezünk el.

Feladatunk a megfelelő munkakörnyezet biztosítása az óvodai munkatársak részére és a szülők fogadására.

2. sz. melléklet az intézmény eszközfelszereltségéről

(A 11/1994.(VI.8) MKM rendelet 7. számú melléklet alapján)

3. Az óvodai élet megszervezése

A napirendet és hetirendet óvodánkban a helyi sajátosságoknak és lehetőségeknek megfelelően a csoport pedagógusai alakítják ki, figyelemmel a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére és szervezésére.

A napirend minden esetben alkalmazkodik a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel vannak a helyi szokásokra, igényekre.

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozási feladatok ellátása közben is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, és segíti önállóságának fejlődését együttműködve a többi alkalmazottal.

A tevékenységek közötti harmonikus arányok betartásával alakítják a napirendet mindenkor szem előtt tartva a szabad játék kiemelt szerepét.

Óvodánkban pedagógusaink a nevelési programunkat kiegészítő, saját maguk által kidolgozott, kialakított tevékenységi formák és az ehhez kapcsolódó óvodapedagógusi feladatok szerint végzik nevelőmunkájukat.

- A pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezik meg. A tervezésnél fontos a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása és összehangolása akkor is, ha építenek a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra.
- Tervezésnél szükséges figyelembe venni, hogy a gyermekek fejlődési üteme eltérő lehet különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre. A fejlődés dinamikája egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és a tanulás tervezése egymással azonos kölcsönhatásban valósítható meg.
- Tervezésünket mindig anyaggyűjtés előzi meg saját gyűjtemény segítségével, a tervezés könnyen, rövid időn belül megvalósítható.
- A tervezés része a gyermek és családjának előzetes és folyamatos megismerése, mert a tervezés abból indul ki, ami a gyermeket közvetlenül körülveszi. A spontán gyermeki ötletek, tapasztalatok menet közben kerülnek be a nevelés folyamatába, előre nem tervezhetők. De a jó ötletet, javaslatokat mindig fel kell jegyezni, és a következő heti tervezésnél figyelembe kell venni és beépíteni.
- Folyamatosan gyűjtjük a faluban a szlovák népi hagyományokat, ismerkedünk a népviselettel, a régi szlovák lakóház berendezéseivel stb.
A tanév elején átgondoljuk, és vázlatosan leírjuk az egész évre tervezett feladatainkat, aztán rugalmasan alkalmazkodunk a spontán gyermeki ötletekhez. Tervezésünk magába foglalja az óvodapedagógus munkájának teljes vázát, így külön vázlatírássra nincs szükség, de esetenként dönthet az óvónő saját belátása szerint, ha szükségét érzi.
- Rendszeres feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődési üteméről, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni haladásáról, így lehetővé válik a differenciált fejlesztés megtervezése.
- A szlovák nyelvet ismerő óvodapedagógus rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel teremti meg az utánzásos nyelvtanulást, biztosítja a feltételeket a különböző időtartamú tevékenységformákhoz. A kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítja csoportjának heti és napirendjét.
- A szlovák kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást.

A fejlesztés módszerei:

Vegyes életkorú csoporttal dolgozunk, és fejlesztési módszerünk az egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül az óvodapedagógusok és a dajka összehangolt munkájának segítségével.

- A fejlesztés, foglalkozás formáját- az óvodapedagógus dönti el a gyermekek érdeklődése, fejlettsége alapján. A lényeg, hogy cselekvés közben, aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek, és valódi, életszerű problémákkal találkozzon.
- Feladatunk a kiemelkedő képességű gyermekek felismerése, fejlesztése, és a fejlődésben elmaradott gyermekek felzárkózásának segítése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlettségi szintjének felmérése, egyéni fejlesztési terv összeállítása, fejlődésük folyamatos nyomon követése.
- A nevelőmunka elemzése, értékelése folyamatos feladatunk, mivel ez alapján tervezzük az elkövetkezendő feladatainkat.
- Az egyéni fejlesztések méréseken alapuló fejlesztési tervek, melyeket napi munkára lebontva alkalmazunk.

Napirendünkkel erősítjük gyermekeink biztonságérzetét, és a fokozott odafigyelés fokozza önbizalmukat, biztonságérzetüket. A velük kapcsolatos egyéni fejlesztést elősegítő tevékenységeinket tervszerűen végezzük, figyelembe véve a gyermek emberi méltóságának és jogainak biztosítását. Óvodánkban a beszoktatás/befogadás tágan értelmezett, fokozatosan ismerkednek a szülők és a gyermekek az intézményi élettel. A szülőkkel egyeztetve, az ő kérésüket, igényüket figyelembe véve lehetőség van a szülős beszoktatásra.

A beszoktatás/befogadás ideje nincs meghatározva, gyermekenként változó az időtartam, amíg megszokja az óvodát. Cél a fokozatosság, ami biztonságot ad a szülőknek és a gyermekeknek egyaránt. Az első napokban csak rövid időt tölt az óvodában a gyermek a szülővel együtt, majd fokozatosan egyre hosszabbodik az itt töltött idő, és megpróbálkozunk azzal, hogy egy időre itt hagyja őt egyedül a szülő. Az otthoni kedves játékot, macit, babát stb. ilyenkor behozhatja a gyermek, hogy könnyebb legyen az elválás.

Vannak olyan gyermekek, akik már másnap egyedül itt szeretnének maradni, mi ezt is lehetővé tesszük, de a szülővel telefonon kapcsolatot tartunk.

Itt alvásra csak akkor kerülhet sor, ha a gyermek már teljesen elfogadta az óvodapedagógusokat, megszokta az óvodát.

A gyermekeket mindig előkészítjük az új gyermek fogadására és a szülőknek is lehetőséget biztosítunk arra, hogy már jóval a beszoktatás előtt bejöhessenek játszani, ismerkedni az óvodával.

4. A tervezés feladatai óvodánkban

Az óvoda **munkaterve** 1 év időtartamra szól, a nevelőtestület aktív közreműködésével készül, elfogadása után lép életbe, véleményezi: SZMK és az óvoda fenntartója.

Az oviKRÉTA rendszer nyújt támogatást az óvodai tevékenységek tervezéséhez és a gyermekcsoportokkal kapcsolatos adminisztratív feladatok elvégzéséhez. A tervezési dokumentumok egységesen kialakított fájl formátumban tölthetők fel az oviKRÉTA csoportnaplójába.

Az óvoda funkciójának - céljaink és feladataink megvalósítása érdekében - a gyermeki tevékenységek tervezésén kívül a gyermekek szokás- és szabályrendszerének alakítását tartjuk, melyet nevelési tervekben rögzítünk. Óvodai nevelésünk cél- és feladatrendszere ismeretében ugyanis nélkülözhetetlennek tartjuk a fejlesztés átgondolását, tervezését, időszakonkénti értékelését, a továbblépés feladatainak meghatározását.

- A gyermekcsoportok nevelési, fejlesztési, szokás- és szabályrögzítő tervei meghatározott időszakot ölelnek fel, majd a ciklus végén a megvalósulás értékelésre kerül. A nevelési tervek időintervallumát fél évre határozzuk meg, teljesítésük értékelése minden lezárt ciklus végén írásban történik a csoportnaplókban.
- A tevékenységformák tervezése a csoportnaplóban történik. A témák megnevezése mellett felvázolhatjuk a megvalósítás lehetséges időpontjait. A tematikus terv összeállításának fő szempontjai: a gyermekek ismerete, érdeklődési köre, életteni sajátosságok, sajátos igények figyelembevétele, csoport jellemzők. További szempontok: évszakok változásainak megfigyelése, ünnepek, hagyományok megjelenése, egészségvédelemmel, környezetvédelemmel kapcsolatos programok beépítése. Az évre elkészített tématerv a pedagógus terve, mely alapján készítjük el hetekre, hónapokra lebontva az aktuális tematikus tervet.
- Csoportnapló vezetése

További adminisztráció:

- az oviKRÉTA-ban a gyermekek jelenléti íve és a felvételi és mulasztási napló naprakész pontos vezetése
- teljesítményértékeléssel kapcsolatos adminisztráció szintén az oviKRÉTA-ban
- az intézményi önértékeléssel kapcsolatos feladatok elvégzése
- év végi értékelés elkészítése
- Szülői Értekezletek jegyzőkönyvei, jelenléti ívek
- egyéb jegyzőkönyvek, feljegyzések, beszámolók
- a nevelőmunka ellenőrzése belső ellenőrzési terv alapján történik

5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, mérés

Óvodai nevelésünk fontos eleme a gyermekek személyiségének minél pontosabb ismerete, fejlődésük figyelemmel kísérése, és céljaink eléréséhez viszonyított helyzetük megállapítása. Közös álláspontunk alapján a gyermekek fejlődését nagyobb intervallumokban értelmezzük. A személyiségfejlődés folyamatában, ebben az életkorban megengedhető az esetleges részleges elmaradás, az eltérő fejlődési ütem, az óvodáskor végére kívánjuk eljuttatni a gyermekeket olyan szintre, amely kívánatos további élete számára.

Ennek érdekében:

- A gyermekek megismerését sokrétű információs rendszeren keresztül valósítjuk meg.
- A gyermek és körülményeinek megismerésére már a beiratkozást követő családlátogatás lehetőséget ad. /Anamnézis felvétele/
- Évente legalább két alkalommal tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről.

- Az 5. életévüket betöltött gyermekeknél évente 1 alkalommal DIFER mérést végzünk.
- Az egyéni fejlesztés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél kiemelten fontos feladat. Az egyéni fejlesztések méréseken alapuló fejlesztési tervek, melyek 1 havi tervezéssel indulnak és lebontva heti munkára terveződnek.
- Ezeket az információkat a gyermekekről külön dossziében tároljuk, és csak a szülő számára biztosítunk betekintést.
- Fejlesztési tervet készítünk a kiemelten tehetséges számára is: aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.
- Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel rendelkezik, úgy ez a dokumentum is bekerül a gyermek portfóliójába.
- Folyamatosan bővítjük mérési, értékelési kultúránkat, mérőeszközeinket.
- Pontosan meghatározott az óvodáskor végére elérendő optimális szint, melyet az alapprogram tartalmaz.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
(A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.)
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A helyi óvodai nevelési program megvalósítását segítő alapszolgáltatásaink:

Ingyenes:

- az óvodai foglalkozások
- a gyermekek logopédiai ellátása /Pedagógiai Szakszolgálat/
- szükség esetén részképesség lemaradásának korrekciója fejlesztő- vagy gyógypedagógussal
- gyermekek rendszeres egészségügyi felügyelete
- nemzetiségi nyelvi nevelés biztosítása
- hitoktatás /hitoktató/

Nem ingyenes szolgáltatás, például esetenként:

- kirándulás
- mesebérletes előadásokon való részvétel
- színházlátogatás, ...stb.
- igény szerint szervezett Alapozó terápiás foglalkozások

Azoknak a gyermekeknek, akik az adott programon nem vesznek részt, az óvodai napközbeni ellátását biztosítjuk.

A programok szervezésénél az esélyegyenlőség szem előtt tartására törekszünk: minden gyermek vehessen részt rajtuk. Az óvodapedagógus a szervezési feladatokért felel.

V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

1. Játék

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükré. A játék által kivethetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művelet előtti, műveleti szakaszainak minden lépése. A szakaszok ismeretén túl a játék teszi megfigyelhetővé azokat a minőségi ugrásokat, amelyek ugyan nem a szakaszok határai, hanem inkább egy bizonyos fejlődési folyamatosság lassú átmintázódásának elemei. A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszéd folyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik. A játék mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló, majd utánzó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorlójáték soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok. Az egyidejűségben rejlik a játék színességének titka, lehet valami nagymozgásos, tűnhetne gyakorlónak, de ugyanakkor szimbolikus és szabály által vezérelt is egyszerre.

Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:

Gyakorlójáték: Nagy szerepe van mindhárom korcsoportban, hiszen minden új játéknál, anyagok megismerésénél előbb gyakorol a gyerek. Fejlődik: nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége, gazdagodnak elképzelései, szocializálódik, munkára nevelés, esztétikai nevelés, ok-okozati összefüggések megértetése, szemkéz, szem-láb koordináció, én erősítő dominancia szabályok.

Szimbolikus szerepjáték: alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarat tulajdonságai, kognitív képességei, személyes, és szociális kompetenciái (pl.: önbizalom, önértékelés, „túlélés” képessége, közösséggel való együttélés, döntési képesség), konfliktus kezelése, tapasztalatok, élmények tudatos felhasználása, ok-okozati összefüggések megértetése, tartós figyelem.

Építő - , konstruáló játék: alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája, önkontrollja, probléma megoldó gondolkodása, képzelete, kez ügyessége, türelme, figyelme, eszközhasználata.

Szabályjáték: fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarat tulajdonságai, szocializációs készsége, személyes kompetenciái, kooperációs készsége, szem-kéz, szem-láb koordinációja.

Barkácsolás: fejlődik taktilis érzékelése, nagymozgása, finommotorikája, kreativitás, munkára nevelés, kitartás, anyanyelvi nevelés, feladattudat, figyelem, eszközhasználat, anyagok tulajdonságainak megismerése, elkészített alkotások megbecsülése, szocializáció.

Dráma, báb: személyiségfejlesztés, irodalmi alkotások könnyebb megértése, beilleszkedési, magatartási problémával küzdő gyermekek megsegítése, frusztráció, szorongás oldása, mozgások gátlásainak feloldása akaratformálás, fantázia, kreativitás fejlesztése.

A játéktevékenység célja:

- ✓ A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakozása által érzelmi, értelmi, testi, szociális és mozgásos kompetenciáinak fejlesztése
- ✓ Legyen örömük a játékban, tudják kibontakoztatni egyéni vágyaikat, megvalósítani ötleteiket, erősödjön közlési vágyuk, gyakorolhassák a helyes viselkedést.
- ✓ A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarat, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától. Az éntudat, a kompetencia, az autonómia kialakulása a másik nézőpontjának megértése, előre történő figyelembevétele, szociális hatékonyság (modellnyújtás, modellkövetés), a szociabilitás fejlődése formálják a gyermeki tudat szocio kognitív, azaz értelmi és szociális összerendezettségét, önszabályzó, alkalmazkodó funkcióit.
- ✓ A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk. Ehhez adunk érzelmi biztonságot, inger gazdag környezetet, és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás minden feltételét. Az egyenlőtlen fejlődés, a mozgás, a percepció, a gondolkodás, a viselkedés rész funkciózavara, szindróma együtteseinek fennállásakor a plasztikus, fejlődőképes idegrendszer öngyógyító tendenciái erősítését támogatjuk. A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést. Fejlődési hátrányaik megszüntetése a mi feladatunk, annál is inkább, mert a percepció és a gondolkodás összerendeződésének szenzitív időszaka az óvodáskorra tevődik, ennek kompenzációja, korrekciója kisiskoláskorban már a megkésetttség vagy az akadályozottság feloldásával való küzdelem.
- ✓ A gyermek a játékában vérmérsékletének, aktuális idegélettani, érzelmi állapotának megfelelően választ tevékenységi formát, közeledik a játékok végtelen tárházának valamelyik, számára kedves eleméhez. A gyermek idegrendszere pontosan szabályozza, hogy miből mit, mennyit, újat-e vagy a biztonságot nyújtó ismeretet részesíti előnyben az adott pillanatban.

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének.

Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvodapedagógus által kezdeményezett játék. Eltérés az óvodapedagógus szerepében található:

a, Szabad játék

Amikor az óvodapedagógus biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában
- játékeszközök megválasztásában
- társak megválasztásában
- gyermeki játékelgondolás megvalósulásában
- játszóhely megválasztásában és kialakításában

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

b, Kezdeményezett játék

Amikor az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek a külső készítésnek akkor van helye, ha a gyermek érdekében történik. Mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.

- A gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartsuk tiszteletben választását - jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel!
- Alkotó pedagógiai légkörben biztosítsuk az önállóságot és önmegvalósítást számára.
- A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

A játék támogatásából adódó óvodapedagógusi feladatok Feltételek biztosítása:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése és folyamatos fenntartása
- Ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajták lineáris fejlődési sora - függetlenül a korcsoporttól - legyen megtalálható, az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése
- Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, például homok-asztal, víz-asztal, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék
- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyakról való gondoskodás
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz, otthoni együtt játszáshoz

A játék támogatása:

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése - differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása (nem az életkornak megfelelő játék támogatásai)
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együtt játszás során
- A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása • A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése

- Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció: úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerekektől is elvárja
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás
- Csak szükség esetén történő beavatkozás a játéktevékenység zavarása nélkül
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer - a gyermekekkel együtt történő - alakítása
- Az egészséges versenyszellem megalapozása
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása

Sikerkritériumok

- örömmel, önfeledten játszik
- képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni
- építmény lemásolására képes
- képes élményei eljátszására
- szívesen vállal szerepet
- betartja a társas viselkedés elemi szabályait
- szabályjáték során betartja a szabályokat
- másokat is figyelmeztet a szabály betartására
- egészséges versenyszellemben tevékenykedik
- játékában elmélyült, kitartó
- problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik

2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy eröltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének.

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését. **A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.**

Célunk:

- ✓ Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése
- ✓ Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása
- ✓ Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok:

- a gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel
- spontán játékos helyzetek kihasználása
- a gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása
- tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra
- gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése
- az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során
- személyre szabottan, pozitív érdeklődéssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását
- a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése

A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:

- Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
- Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
- Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)

A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:

- a tehetség és megjelenési formájának felismerése
- a gyermek segítése a továbbfejlődésben
- speciális szükségleteinek kielégítése
- intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése
- a szülő segítése gyermeke nevelésében
- részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek

Sikerkritériumok

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.

- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

3. Munkatevékenységek

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. A munka nem csak a gyermekekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.

Érzelmi-akarat: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.

Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

A munka jellegéből adódó óvónői feladatok:

- Nyugodt, bizalom alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése.
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- A homokozó felásásában, locsolásában és ősszel a levelek összegereblyezésében való segítségnyújtás megszervezése, megfelelő méretű munkaeszközök biztosítása és a kerti szerszámok balesetmentes használatának bemutatása (kisméretű ásó, kapa, gereblye, locsolókanna).
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja (nem büntetésként).

Sikerkritériumok

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködéskor önállóan tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan nő.

Alkalomszerű munkák:

- Pontos megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.

- Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák:

- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- Felelősi munkákat szívesen vállalnak (például mosdóban, udvaron, öltözőben, tornateremben), és azokat önállóan teljesítik.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában

a, Verselés, mesélés

„A mese az anyanyelv zenéje és észjárása” – ugyanúgy a vers is az anyanyelvi nevelés forrása, mindkettővel örök emberi értékeket közvetítünk a gyermekek felé.

Az élő mesélés, verselés a mindennapjaink része, arra törekszünk, hogy a szülőkkel is megértessük ennek jelentőségét. A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel. A mese- és versmondás lényeges elemeit - testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet - az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek. Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A bábozás, dramatizálás során a gyermek újraélheti irodalmi élményeit, kiegészítheti fantáziájával, saját érzéseivel, ezáltal fejlődik személyisége. A jól kiválasztott mese az, amely megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgképének, oldja szorongásait, feszültségeit, erőt ad ahhoz, hogy a későbbiekben maga is legyőzze az akadályokat, segíti a kreativitás fejlődését. Kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermeket - egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve - magasabb szintre. A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek. Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti,

etnikai hagyományokra, figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását. Tapasztalataink szerint a családokban túlbujánzott a személytelen televízióban, illetve más platformokon nézett mesék, számítógépes, internetes játékok mesélést helyettesítő szerepe. A médiumok által közvetített műsorok válogatás nélkül kerülnek a gyermekek elé, ezzel fokozva feszültségüket, félelmüket, agresszivitásukat, és sok esetben helytelen mintát adnak. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását a semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. Ehhez folyamatosan ajánlunk népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket, melyből magunk is szívesen válogatunk.

Csoportszobáinkban a gyermekek számára elérhető helyen találhatók a könyvek, bábok, a gyermekek által is készíthető pl: síkbábok elkészítéséhez az eszközök. A vers, mese spontán vagy szervezett formában jelenik meg mindennapjainkban, tartalmában illeszkedve az adott téma-tervhez. Arra törekszünk, hogy a versek, mesék mindig az aktualitásnak feleljenek meg. Pl. ünnep alkalmával az ünnep köszöntéséhez illőt választunk. Témaválasztásunk elsősorban a magyar népmese kincsből történik, helyenként a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi is. Mind a kezdeményezést, mind az elalvás előtti mesét szükségesnek tartjuk, a verselés-mesélés naponta beépül a napirendünkbe. Az óvodapedagógusok a tervezett meshallgatáson elsősorban fejből mesélnek, de könyvből is megengedett pl: folytatásos mese, vagy otthonról hozott mesekönyv. A mesélést a gyermekek aktuális állapotához igazítjuk. Ha a csoport nagyobb része szeretne mesét hallgatni, a többi gyerektől elvárjuk a csendes tevékenykedést. Ilyenkor időnként a nagycsoportos gyerekek számára is adunk lehetőséget a mesélésre (sokat hallott mese elmondása vagy saját maga által kitalált mese).

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.

A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzelmi-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókinccük.

A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Célunk:

- ✓ a magyar kultúra klasszikus és kortárs értékeinek átörökítése
- ✓ a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése mintaadó nyelvhasználat
- ✓ a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése
- ✓ gyermek önkifejezésének megalapozása
- ✓ interkulturális és multikulturális nevelés
- ✓ a szülők szemléletének formálása
- ✓ a gyermek érzelmi és erkölcsi fejlődésének biztosítása, pozitív személyiségjegyek megalapozása

A verselés-, mesélés tevékenységgel kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok:

- életkornak és egyéni érdeklődésének megfelelő tartalmú és hosszúságú mesék, versek bemutatása a magyar és a szlovák kultúrkincsből

- a mesehallgatás „szertartásának” kialakítása, nyugalom biztosítása
- mintaadó, kifejező, szemkontaktusos mesélés, verselés
- **a meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére**
- a dramatikus feldolgozásra lehetőség teremtése (bábozással, dramatizálással)
- mindennapos mondókázással, verseléssel a mentálhigiéné fejlődésének biztosítása
- a 3-4 éves gyermekek számára fontos testi kontaktus igényének kielégítése, simogatók, lovagoltatók, ringatók stb. választásával is
- bábesszközök, kiegészítők barkácsolása közösen a gyerekekkel is
- a gyerekek ösztönzése saját vers és mesealkotásra (közös mesefűzés, közös mesekönyv készítés, saját mesével, gyermekek által illusztrálva, születésnap ünneplésekor saját köszöntő kitalálása)
- képek könyvek elérhetőségének biztosítása
- a könyvek használatának, megbecsülésének megtanítása
- környezet és természetvédelemmel kapcsolatos mesék, elbeszélések, történetek bemutatása, ilyen témájú újságok, kiadványok közös nézegetése
- szlovák nyelvű leporellók elhelyezése a gyermekek könyvespolcán
- dramatizálás, bábozás szeretete
- bábszínház, gyermekszínház látogatás szervezése
- irodalom ajánlása szülőknek, állandó hangsúlyozása az otthoni mesélés szerepének

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- szereti a mesélést, várja, szívesen hallgatja, befogadja
- képes kitartóan figyelni
- képes az egyszerűbb mesefordulatokat megjegyezni • a folytatásos mese szálait felidézi, az epizódokat összeköti
- szívesen nézeget könyveket, azokat megbecsüli, vigyáz rájuk
- maga is mesél: akár képek alapján, akár saját meséket, történeteket talál ki
- elkezdett történeteket fantáziája segítségével folytatni tud
- szívesen mond verset, mondókázik, ismételt rigmusokat
- ismeri a színházi viselkedés alapvető szabályait
- otthon is kéri, hogy meséljenek neki
- szívesen báboznak, dramatizálnak, a szerepeket maguk közt felosztják
- kedveli a szlovák nyelvű verseket, mondókákat, egyszerű meséket

b, Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A zenei képességfejlesztési anyagot a népi gyermekdalok, „Ének az óvodában”, a „Zenehallgatás az óvodában” című kötetekből, népzenei gyűjteményekből, helyi gyűjtésekből és szlovák gyermekdalokból állítjuk össze. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a magyar és szlovák néptánc, népi játékok megismerésére is. Megismertetjük a gyermeket a helyi népviselettel, régi szokásokkal, melyek során az

emberek gyakran énekeltek, táncoltak (szüreti felvonulás, tollfosztás, Márton napi felvonulás, kukoricatörés és fosztás, májusfa-állítás). Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc óvodánkban kötetlen és kötött formában is jelen van. A zenei képesség fejlesztő játékokat igyekszünk időnként kiscsoportos formában is szervezni az egyéni képességek könnyebb felmérhetősége és fejleszthetősége miatt. Az énekes játékokat kötötten is szervezzük a nagycsoportban.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközlés eszközeivel, korosztályi sajátosságokra építve.

Célunk:

- ✓ a zene iránti érdeklődés felkeltése
- ✓ a befogadásra való képesség, és a zenei kreativitás fejlesztése
- ✓ a zenei hallás, ritmusérzék, éneklés készség, harmonikus, szép mozgás fejlesztése
- ✓ énekes népi játékok, gyermektáncok, népzene, népi hangszerek, és szokások, továbbá igényes kortárs művek megismertetésével a magyar kultúrához való tartozás érzésének erősítése
- ✓ zenei ízlés, esztétikai fogékonyság, mozgáskultúra fejlesztése
- ✓ a szlovák nyelvű éneklés megszerettetése
- ✓ a szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által

A zenei nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák válogatása, melyek megfelelnek a gyermekek életkorának, a csoport képességszintjének
- ölbeli játékok, népi gyermekjátékdalok, énekes játékok felhasználásával a gyermekek érzélemvilágának gazdagítása
- népszokások beépítése: szüreti mulatság, betlehemezés, vásározás, farsang, gyermeklakodalmas, fosztó... stb.
- néptánc megismertetése
- nyelvi képességek fejlesztése: mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei készségfejlesztő játékokkal
- ritmusérzék, éneklési készség, harmonikus, szép mozgás, artikuláció fejlesztése
- elegendő hely biztosítása a kör és más mozgásos játékokban
- friss levegő biztosítása
- derűs, kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- esztétikus, motiváló élményt biztosító eszközök alkalmazása
- igényes hangszerjáték vagy zene választásával a zene iránti érdeklődés felkeltése
- átéléssel, örömmel való részvétel az éneklésben, játékban
- szlovák gyermekdalok, mondókák, játékok, éneklése, játszása
- migráns gyermekek hazájának kultúrkincséből, a szlovák zenei kultúrából is választás a zenehallgatási anyagba
- tehetséggondozás: a zenei tehetség felismerése, fejlesztése

Javasolt tartalmak:

(2,5)3-4 évesek	A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával. A játékok elsősorban kétszemélyes (óvodapedagógus gyerekekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal.
4-5 évesek	A dalok hangterjedelme ne lépje túl a hat hang (szext) távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang. A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék, 2-3 műdal.
5-6 (7) évesek	A dalok hangterjedelme változatlanul hat hangtávolságban (szext) mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párbjátékok. 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal.

- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zeneianyagválasztás.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmas.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- Friss levegő biztosítása.
- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- Az óvodapedagógus örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.

Óvodapedagógusi feladatok korcsoportonként, a hallás- és ritmusérzék fejlesztése terén:

(2,5)3-4 évesek	Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk-hangos különbségek felismerésével. Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaéneklése. Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyorslassú) érzékeltetése játékos mozdulatokkal. Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása. Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása. Ritmusmotívumok - egyszerű beszélt és énekelt - visszatapsoltatása.
4-5 évesek	Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetése. Halk-hangos megkülönböztetése beszéd, ének és taps formában. Zenei emlékeztetük fejlesztése dallamfelismeréssel, dallambújtatással. Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése. Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket. Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül. Táncos jellegű mozdulatok alakítása. Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása.
5-6-7 évesek	Ritmus és dallam motívum visszatapsolása és visszaéneklése. Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés. Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetése. Gyors-lassú és halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása. Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról. Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. Motívum visszaénekltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg. Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében. Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés megkülönböztetése és azok összekapcsolása. Dallam felismertetése a dal ritmusáról. Gyors és lassú tempó tartása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel. Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása. Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvétele. Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon. Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése. Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos

	és ritmus mozdulatokkal. Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játéokra.
--	--

Sikerkritériumok

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- Bátran énekel akár egyedül is.
- Korához képest tisztán énekel.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete és intermodális képessége fejlett.
- Szívesen hallgat zenét.
- Képes érzékelteni az egyenletes lüktetést.
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.
- Szívesen énekel, mondókázik magyarul és szlovákul.

c, Rajzolás, festés, mintázás és kézi munka

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, mégis csak egyik, meglehetősen szűk dimenziója, hiszen a vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Célunk:

- ✓ A gyerekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- ✓ Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- ✓ A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

A vizuális nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő....
- A higiénias szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A (2,5) 3 - 4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alapttechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.

- A 4 - 5 éves gyermekek körében formálja a képkalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- Az 5 -6 (7) éves gyermekeknél a képkalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Bemutatja a gyermekeknek, az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, Budapestre jellemző épületeket, hidakat, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- A gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkára.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermeknek.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- **A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).**
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.
- **Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.**

Sikerkritériumok:

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, intermodalitása korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét, térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.

- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.

d, Mindennapos mozgás

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Felvállaljuk az urbanizációs ártalmak és a gyermekek körében is mindinkább terjedő mozgásszegény életmód, csökkenő mozgástapasztalatok ellensúlyozását a gyermekek mozgáslehetőségeinek színesítésével, mint a szülők meggyőzésével, szemléletformálásával.

Valljuk, hogy a gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Törekszünk arra, hogy az aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelenjenek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás helyszínei lehetnek tornaszoba, a csoportszoba, a játszóudvaron, műfüves sportpálya.

A mozgásfejlesztés célja:

- ✓ A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- ✓ A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- ✓ A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- ✓ A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- ✓ Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés területei: a, Mozgásfejlesztés a szabad játékban Célja:

- hogy megőrizzük, és - ha szükséges - felkeltsük a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá
- hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet
- bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt

Életkori jellegzetességek:

A (2,5)3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is.

Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó, mászó, bújó játékokat.

Gondoljunk csak a kicsik által kedvelt, asztal alatt bujkáló állatokat utánzó játékra.

5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szemláb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése.

A szemkéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók az egyensúlyozó tölcsek, különböző hinták, a nagy fizioterápiás labda, a füles labda, az ugróasztal, a lépegető, a billenő forgókorong.

6-7(8) éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás. Ezekhez, a tevékenységekhez a megfelelő helyet tudjuk biztosítani.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Mászásra, bújásra készítheti a gyermekeket például a „hernyócska”, járásra és egyensúlyozásra a láncos lépegetőhíd, hintázásra a mérleghinták. Tapasztalataink szerint szívesen próbálkoznak kismotorokkal, biciklizéssel. A balesetek elkerülése érdekében a gyermekekkel közösen kialakítjuk a biciklizéshez és a motorozáshoz kapcsolódó szabályokat.

A bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többféle mászóka. A labdajátékok sokaságát választhatják, amihez az OviSport eszközei is rendelkezésünkre állnak szabadtéri sportpályával együtt: kosárlabdázás, tollaslabda, tenisz, kézilabda és a futball. Ezeken kívül az óvodapedagógusok kreativitása szab csak határt a sokféle egyedi játéknak, eszköznek a tornateremben és a szabadban egyaránt.

b, Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi mozgás tevékenységeken

Célja:

- ✓ A tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése.
- ✓ Koordinált mozgás alakítása.
- ✓ Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű főgyakorlatokból tevődik össze. Alapja dr. Tótszöllősiné „zöld” könyve, mely ötleteket ad a tematikára és módszertanra is. A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően egyik esetben eszközként, más esetben mint cél. A testnevelési foglalkozások során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat-erősítés, gerinctorna).

A tevékenységek megszervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához. Tudjuk, hogy a gyermekeknek sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük.

A (2,5)3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Például különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével. Az egészséges

személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési foglalkozáson a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

Ezért alkalmazhatóak jól a testséma fejlesztő programból a következők:

- A testrészek ismeretét célzó gyakorlatok (például „Járjatok a sarkatokon!” „Ütögettek a talpatokat a földhöz!”).

A foglalkozáson lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat. Programunkban az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi frissítő torna is. Ezt naponta legalább egyszer, 10-20 perces időtartammal szervezzük meg. E tevékenység napirendbe illesztését minden óvodapedagógus maga dönti el. Jó gyakorlatnak bizonyult a reggeli közös beszélgetés vagy a délelőtti benti játék utáni időszak, mielőtt a gyermekek kimennek levegőzni. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk.

Célja:

- ✓ A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt benne.
- ✓ Igénnyé, majd szokássá válják a mindennapi mozgás.
- ✓ Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

A mozgásfejlesztésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe.
- Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése.
- A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése.
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása.
- Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- Lehetőség szerint az előtér kihasználása szabályok kialakításával és figyelemmel kísérésével.
- A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje.
- A testnevelés foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Oldaliságot jelző csuklópánt használata.
- A testnevelés foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzése céljából speciális gyakorlatok beiktatása.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a tornateremben.
- Az atlétikai gyakorlatok (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint az udvarra történő szervezése. (Arra az évszakra tervezi be, amikor már jó idő van.)

Sikerkritériumok

- igényli a mindennapos mozgást
- harmonikus, és összerendezett nagy és kis mozgások jellemzik
- mozgásos tevékenység, játék közben figyel társára

- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni, „jobb-bal” iránnyal, kifejezéssel tisztában van
- ismeri saját testét, testrészeit, képes megnevezni és beazonosítani azokat
- tud biciklizni, rollerezni önállóan hajtja magát a hintán
- fizikai erőnléte, állóképessége, egyensúlyérzéke életkorának megfelelő
- szem-kéz, szem-láb koordinációja kialakult
- legalább egy labdajátékot ismer
- legalább 2-3 kézi szert biztonsággal használ (labda, karika, babzsák)
- képes társára figyelni, korához mértén fejlett az önuralma, együttműködő, segítőkész, toleráns
- csapatjátékban ismeri és betartja a szabályokat, egészséges versenyszellem jellemzi

e, A külső világ tevékeny megismerése

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, a városi környezet). Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle szokás, életforma. Környezettudatos, természetbarát életformára pedig magával a mindennapi élettel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére. Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Ha mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, továbbá az őt körülvevő felnőttek - különösen az érzelmileg közel álló dajka – pozitív példája, biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeikhez képest védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás az apró történéseken keresztül érvényesül.

Célunk:

- ✓ A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- ✓ A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés
 - megalapozása.

A külső világ tevékeny megismeréséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Témaválasztásnál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.

- Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- Ünnepek, és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes kultúra értékeit, hagyományait.
- Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Meglátatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- A csoportszobában élő természetsarkot alakít ki, ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észreveteti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgesek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat, szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

Sikerkritériumok:

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- Tudja saját és szülei nevét.
- Ismeri szülei foglalkozását.
- Tudja óvodájának nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismer a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
 - Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, rendezvényen.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése:

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül a beszédükbe.

Célunk:

- ✓ A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása.
- ✓ A matematikai érdeklődés felkeltése.
- ✓ A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítés.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

1. Számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

2. Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

3. Tájékozódás a térben és síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel!
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is!
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők! Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal!

Sikerkritériumok:

- Logikus gondolkodása, logikai következtetése életkorának megfelel.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonságok szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lentfent...
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

5. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek fejlődése folyamatos. Az óvodáskor feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva a gyerekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt.

A sikeres iskolai kezdéshez szükséges a gyermek testi, lelki és szociális érettsége, amelyek alapfeltételei az eredményes iskolai munkának.

a, Testi (biológiai, szomatikus) érettség

A testileg egészséges gyermek 6 éves kora körül eléri azt az optimális testi fejlettséget és egészségi állapotot, mely magába foglalja az életkornak megfelelő testsúly és testmagasság mellett a nagy és finommozgások összerendezettségét, a látás-mozgás megfelelő koordinációját. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Jó erőnlét és teherbírás jellemzi.

Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani: kialakul a jobb vagy bal kéz dominanciája.

b, Lelki (pszichés) működésének érettsége

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére széleskörű érdeklődésével, ébredő tudásvágygal készen áll a sikeres iskolakezdésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulásra: érzékelése, észlelése tovább differenciálódik: fejlett téri észleléssel, téri tájékozottsággal, térbeli mozgásfejlettséggel, kialakult testsémával rendelkezik. A pszichésen egészségesen fejlődő gyermek:

- képes emlékezeti befogadásra és felidézésre, megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- megjelenik a szándékos figyelem, nő a figyelem tartalma, terjedelme, egyre jobban képes figyelmét megosztani, átvinni
- a cselekvő-képszerű gondolkodás mellett megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás is
- beszédfejlettsége formálisan és tartalmilag is fejlett, amely a beszéd tisztaságában, folyamatosságában megfelelő kifejezőképességben, szókincsben nyilvánul meg
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- érzelmi téren a korának megfelelő kiegyensúlyozottság jellemzi, képes viselkedésének irányítására
- akarati téren képes önmaga irányítására
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, a természeti és a társadalmi környezetéről, ezenkívül kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- elemi mennyiségi ismeretei vannak
- kialakul a munkára való érettség

c, Szociális érettség

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek képes:

- megfelelő iskolai légkörben az iskolai élet és az új személyek elfogadására
- együttműködésre, kapcsolatteremtésre
- szabályokhoz való alkalmazkodásra, kitartásra
- szükségletei késleltetésére
- felnőtt irányításának az elfogadására
- bizonyos mértékű önfegyelemre
- kontaktuskészség és szociabilitás jellemzi
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésén túl a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb, kreatív elvégzésében nyilvánul meg

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fent leírt fejlettségi szint.

Az egyes tevékenységformák szervezése

Az életkori jellemzők ismeretében a gyermekek egyéni sajátosságaira építve és a helyi igényekhez és szokásokhoz igazodva az óvodapedagógusok döntésétől függ – kivéve a szabad játékot – a felajánlott tevékenységformák megválasztása.

A tevékenységek szervezeti keretei különösen:

- kötetlen foglalkozás, kezdeményezés (egy időben egyféle tevékenység)
- választható tevékenységek (egy időben többféle tevékenység)
- kötött foglalkozások (különösen a testnevelés)
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztést biztosító fejlesztő tevékenységei

Alapelvek a tevékenység szervezeti kereteinek megválasztásához:

- Az egyes tevékenységekben való részvételhez kényszerítő eszközöket nem alkalmazunk, a motiváció, a gyermeki érdeklődés felkeltése az alapvető és meghatározó.
- A (2,5) 3-4 éves óvodás gyermekek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, ha az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.
- A 4-6 (7) éves gyermek már képes arra, hogy kötött tevékenységben is részt vegyen. Számukra fokozatosan vezetjük be a kötött foglalkozásokat. 4-5 évesek napi egy kötött tevékenységben vesznek részt, 5-6 (7) évesek számára napi két tevékenység kötött.

- A különböző szervezeti keretek között a gyermekek foglalkoztatási formái: egyéni, mikro csoportos, makro csoportos és az egész csoport együtt.
- A foglalkoztatási formák megválasztása az óvodapedagógus kompetenciája.
- A különböző együttműködési formák megválasztását a gyermekek szocializációs szintje határozza meg.
- A tevékenységek közötti megfelelő arányok kialakítása, különös tekintettel a játék kitüntetett szerepére.

VI. Az óvodák hagyományos ünnepei, rendezvényei

Az óvodánk ünnepei, rendezvényei: •

Hagyományos ünnepek

- Születésnap, névnap
- Mikulás
- Adventi időszak- előkészületek az ünnepre
- Karácsony - óvoda szinten meghitt ünneplés
- Farsangi mulatság
- Nemzeti ünnepünk: Március 15.
- Húsvét - népszokások
- Anyák napja
- Évzáró - ballagás
- Gyermeknap

A nemzeti ünnepekre, magyar hagyományokra épülő jeles napokra való emlékezés, megünneplés.

Környezet és természetvédelemmel kapcsolatos jeles napok, amelyekről megemlékezünk és évente kiemelten programot szervezünk:

- Állatok világnapja október 4.
- Víz világnapja március 22.
- Föld világnapja április 27.
- Madarak és fák napja május 10.

A nevelőtestület éves munkatervébe más környezet és – természetvédelemmel, valamint hagyományőrzéssel kapcsolatos jeles napok megünneplését is betervezheti, melyek a pedagógiai program szellemiségével összeegyeztethetők.

Település hagyományaiban való részvétel:

- Szüreti felvonulás
- Márton nap
- Falukarácsony
- Nemzetiségi nap Kötelezően megtartandó ünnepek:
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Márc. 15
- Anyák napja

- Gyermeknap
- Évzáró

VII. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések célja óvodánkban:

- ✓ integrált nevelés feltételeinek biztosítása
- ✓ intézményen belüli szegregációmentesség
- ✓ egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése
- ✓ inkluzív szemléletű pedagógia megvalósítása
- ✓ esélyteremtés, hátránykompenzáció

A célok megvalósításához kapcsolódó intézkedések, óvodapedagógusi feladatok:

(a gyermek óvodába íratása előtt kapcsolatfelvétel a védőnővel)

- családlátogatás: a gyermek körülményeinek megismerése, óvodába lépés előtt anamnézis felvétele, ha a szülők szeretnék
- egyénre szabott beszoktatás biztosítása
- komplex állapotfelmérés, bemenet rögzítése
- annak felderítése, ki miben jó? – erősségekre építés
- megfelelő időtartamú óvodába járás elérése, hiányzások figyelése
- óvodapedagógusok önképzése, továbbképzése
- korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása: differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene, drámapedagógiai módszerek felhasználása
- kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség fejlesztése...)
- személyi higiénés szokások megszilárdulásának elősegítése
- egészségmegőrzéshez kapcsolódó szokások alapozása
- fejlesztési terv készítése egyénre szabottan, értékelése folyamatosan
- fejlesztő foglalkozások biztosítása szakemberek segítségével
- szülők rendszeres tájékoztatása a gyermek fejlődéséről és napi tevékenységéről
- a fejlesztés eszközeinek biztosítása, az egyéb eszközökhöz, felszerelésekhez a hozzáférés biztosítása
- olyan szolgáltatások, programok szervezése, amelyek az esélyegyenlőséget nem sértik
- eredményorientáltság: a gyermekek és szüleik pozitív megerősítése, folyamatos motiválása, dicsérése
- a szülők munkába állását lehetővé tevő nyitvatartás biztosítása (igény esetén)

A feladatok megvalósulásának felelősei: óvodapedagógusok, valamint a teljes alkalmazotti kör.

VIII. A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése
2. Nemzetiségi nevelés
3. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4 § az alábbiakban határozza meg a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek körét:

1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:
 - A. sajátos nevelési igényű,
 - B. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő
 - C. kiemelten tehetséges
2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint.
3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

Az intézmény Alapító Okirata szerint feladatunk a sajátos nevelési igényű gyerekek integrálása, akik a gyerekközösségbe integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.

A) Sajátos nevelési igényű gyermek az, akit a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján megállapított.

Célunk

- ✓ A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- A gyermekek mindenkifelett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

- Az óvodapedagógusoknak olyan befogadó csoportléggkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti
- párhuzamos tevékenységként fejlesztőjátékok kezdeményezése
- az optimális nevelés érdekében az ismereteink bővítése gyógypedagógiai téren
- együttműködés a szaksegítőkkel, útmutatásuk alapján a gyermekek terhelése
- a megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság alapján speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása – szakmai kompetenciánk határain belül
- tárgyi feltételek biztosítása a lehetőségekhez mérten
- a gyermek olyan mértékű segítése, amely nem akadályozza önállóságának fejlődését- ennek tudatosítása a dajkában is
- kapcsolattartás a szülőkkel
- sérülés-specifikus fejlesztés, differenciálás, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtás
- a tehetségígéretes gyermekek felismerése, kiteljesedésének segítése – differenciálás, a megfelelő irányba való támogatásuk
- a tehetség megjelenéséhez megfelelő helyzetek teremtése /kísérlet, problémahelyzet, társasjáték készítés.../

Sajátos nevelési igényű gyermekek az óvodában

a, Enyhe értelmi fogyatékoság: Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztésében meghatározó a spontán tanulás, a társakkal való együttműködés, a kommunikáció, melyek fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztikulációval kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

b, Beszéd fogyatékoság: Az óvodai nevelés/fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

c, Autizmus spektrumzavar: Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest

károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos /vagy átlag feletti/ intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva.

Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása és a speciális módszerekben képzett szakember segítsége szükséges.

d, A fejlődés egyéb pszichés zavara /súlyos tanulási, figyelem- vagy a magatartás szabályozás zavara/: A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedés, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

B) BTMN gyermek: Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a beilleszkedési, tanulási, részképesség-zavarok, magatartási nehézségek egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés a szülő aktív bevonásával történik.

További feladat: megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

C) Tehetséges gyermek

Az óvodában a tehetség fejlesztése sajátos körülmények között zajlik. Viszonylag kevés az a gyermek, akinek a tehetsége korán megnyilatkozik /kiválóan rajzol, énekel, számol fejben...stb./, de a tehetségígéretnek felfedezése és fejlesztése fontos feladata az óvodapedagógusnak.

Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéretnek megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet: az óvodai csoportban, illetve kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon.

Óvodai csoportban: a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe kerül beépítésre, a gyermekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Az egész személyiség komplex fejlesztésére irányuló folyamat. „A tehetséges kisgyermekek korai jellemzői:

- meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövidtávú memória
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni
- gyorsan kialakuló, változatos és gazdag szókincs
- fejlett képzelőerő, amely megnyilvánulhat korai szerepjátékokban
- korai figuratív rajzolás

A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által kiszűrt gyermekek, valamint a saját mérésünk által kiszűrt gyermekek egyéni fejlesztést igényelnek a tehetséggondozás tekintetében.

A tehetséggondozás céljai:

- ✓ a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése (Emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás terén viszonylag könnyen felismerhető a tehetség-ígéretes gyermek. A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket el tudja mélyíteni.)
- ✓ egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése „megelőzés”, „légkörjavítás”
- ✓ olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést
- ✓ nem célunk, hogy koravén kis emberkéket neveljünk, de teremtsünk minél több lehetőséget, hogy játékos feladatokkal, játékhelyzetekben (logikai játékok, szerepjátékok stb.) minél több sikerélményt szerezzenek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek személyiségének figyelembevételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mértén tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Az 5-6 éves, illetve iskolába készülő gyermekek számára olyan műhelytevékenység biztosítása, melyben önmagához mértén kibontakoztathatja tehetségét. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása ennek a korosztálynak.
- A tehetségdiagnosztika rendszerének kialakítása /tehetségazonosítás, beválogatás, hatásvizsgálat/, megvalósítása, évenkénti felülvizsgálata.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása (műhelyek kialakítása), éves munkaterv, gazdag, színes tehetséggondozó programok készítése.
- A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Az óvodapedagógus fontos feladata, hogy felismerje a gyerekekben rejlő „tehetség-csírákat”, egyénre szabott módon foglalkozzék a tehetség-ígéretes gyermekekkel az alábbiak szerint:

- felismerni és gondozni a tehetség-ígéretes gyermekeket az óvodai csoportban vagy külön foglalkozásban
- bevonni a szülőket a tehetségfejlesztő munkába
- újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyerekekkel
- biztosítani a megfelelő tárgyi feltételeket a fejlesztéshez Megvalósulási formák:
- részvétel versenyeken, pályázatokon
- ünnepek, rendezvények

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése:

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek (életkörülményeikből adódóan) tapasztalataink szerint nagyrészt egyéni fejlesztést igényelnek.

A különböző képességek fejlesztése érdekében az érintett gyermekek esetében az óvodapedagógusok egyéni fejlesztési terveket dolgoznak ki és valósítanak meg. A megsegítés formája lehet egyéni vagy mikro csoportos a fejlesztendő területtől, illetve a probléma jellegétől függően.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében arra törekszünk, hogy a gyermek önmaga szükségletének megfelelően, önmaga ütemében, önmagához képest fejlődjön szem

előtt tartva az iskolára való felkészülést. Ehhez az egyéni fejlesztést biztosító, támogató pedagógiai beállítódást erősítjük.

Ezt a beállítódást az éves Fejlesztési terv segíti.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek:

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek – az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása a járóbeteg szakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben nem tud részt venni (óvodakötelezettségét nem tudja teljesíteni).

A 20/2012, (VIII.31.) EMMI rendelet 75.§ (5) bekezdése szerint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8.§ (2) bekezdésben meghatározottak szerint a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozásokon való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére

- tanácsadást.
- konzultációt biztosít, továbbá terápiás, vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a felmentési kérelem április 15. napja után is benyújtható. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén szakorvos rendelhető ki.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése-oktatása esetében a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatott pedagógus munkáltatója az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásbeli kérelmére az Nkt. 65.§ (5b) bekezdése szerinti célfeladatot állapíthat meg a pedagógus részére a nevelési-oktatási tevékenységnek az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény számára történő ellátására, ha a pedagógus a megfelelő szakképzettséggel rendelkezik és vállalja, hogy a célfeladatot az e rendeletben foglaltak szerint, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény szakmai vezetése alatt, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény alkalmazottaira vonatkozó szabályok betartásával végzi. A célfeladat eredményes végrehajtásáért – a pedagógus illetményén felül, írásban a célfeladat teljesítésének igazolásakor – céljuttatás jár.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

IX. Nemzetiségi nevelés

Intézményünk alapító okirata alapján szlovák nemzetiségi nyelven is nevelő kétnyelvű óvoda. A szlovák nemzetiségi nevelés a szlovák nemzetiségi helyi pedagógiai program alapján folyik óvodánkban, amelyet az óvodai nevelés országos alapprogramja és a nemzetiségi óvodai nevelés irányelvei alapján készítettünk el. Feladatunk:

- merítés a nemzetiségi kultúrkincsből
- a gyerekek személyiségének megismerése, az esetleges lemaradások megállapítása, a tehetséges gyermekek felkarolása
 - bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel
- az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a szlovák nép kultúrájának megismertetése, elsajátíttatása, az élő kulturális hagyományok átörökítésének elősegítése
- az adott nemzetiség életmódjához kapcsolódó hagyományok és szokások ápolása
- a helyi igényeknek megfelelően gondozni és fejleszteni a szlovák nyelvet az óvodai nevelés keretei között a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek biztosításával, az óvodai élet tevékenységformáiba tervezetten beépítve

A szlovák nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése:

A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermekek óvodába lépésétől az iskolába menetelig tart. A szlovák nemzetiségi óvodai nevelésben való részvétel a szülő írásbeli kérelmére történhet, amelyet minden óvodába érkező kisgyermek esetében a beiratkozáskor kérünk jelezni. A nemzetiségi nevelést ellátó óvodapedagógusnak ismernie kell a nemzetiség tárgyi, szellemi kultúráját, hagyományait, szokásait és természetesen a szlovák nyelvet.

A családokkal, nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel való együttműködés kiegészíti az óvodai nevelőmunkát.

A szlovák nyelven folyó nemzetiségi nevelés átszövi az óvodai élet teljes ívét.

Szlovák nemzetiségi nevelés programja – 1. sz. melléklet

X. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

A migráns gyermekek azonos feltételekkel vehetik igénybe az óvodai nevelést, mint a magyar gyermekek. Egyéniségüket értékként kezeljük. Célunk:

- ✓ emberi méltóságának, jogainak biztosításával annak elérése, hogy a csoport egyenrangú tagjának érezze magát
- ✓ esélyegyenlőség biztosítása

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- felkészülés a fogadásra: szülőkkel és gyermekekkel való kapcsolat felvétele
- eltérő szokásainak, kultúrájának, hagyományainak, vallásának megismerése
- az információk megosztása a dajkával
- egyéni bánásmód érvényesítése
- érzelmi biztonságának megteremtése
- többi gyermekkel a különbözősége életkornak megfelelő bemutatása – pl.: mesével, zenével, tánccal
- a migráns gyermekek segítése a magyar nyelv elsajátításában
- önazonosság biztosítása, a mi hagyományainkban való részvételt nem erőltetjük

- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- szívesen jár óvodába, megtalálja helyét a közösségben
- megérti a magyar szavak jelentését, képes egyszerű mondatokkal, szavakkal kifejezni magát magyarul, magáénak érzi a környezetet, törekszik óvására

Együttműködés a partnerekkel:

A nevelőtestület együttműködési formái:

- munkacsoport szervezése
- rendszeres team munka
- esetmegbeszélés

a, Partnerközpontú együttműködés kialakítása az esélyegyenlőség, esélyteremtés biztosítása érdekében:

Szülői házzal, családdal:

- személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése
- szülők bevonása, közösségek kialakítása, például: rendezvények szervezésébe bevonásuk, SZMK tagság, Szülői Klub...

Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, Család- és Gyermekjóléti központtal • közös kezdeményezések szervezése, (játékok, ruhák gyűjtése, adományozása, kirándulások szervezése...)

- közös családlátogatások, lehetőségek megismertetése a szülőkkel
- konzultációk, tanácsadás lehetőségének megteremtése

Egészségügyi ellátással:

- egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése
- szükség esetén szakorvosi vizsgálat kezdeményezése
- gyermekorvosi, védőnői tanácsadás

Szakmai szolgáltatókkal:

- konzultációk a gyermek fejlődéséről, segítség adása pl.: fejlesztési terv kidolgozásához
- szolgáltatások biztosítása

Bánki Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattal:

- közös programok szervezése
- meghívásuk az óvoda rendezvényeire
- természetbeni, vagy anyagi támogatás, esélyegyenlőségi támogatás

Körzeties iskolával (Rétsági Általános Iskola)

- iskola átmenetet segítő programok kidolgozása, hospitálások, esetmegbeszélések, közös programok, látogatások, ...

Fenntartóval:

- kétirányú információáramlás megteremtése

b, Sikerkritériumok:

Rövidtávon:

- zökkenőmentes óvodai beilleszkedés
- a rászoruló gyermekek problémái megfelelően kezelték, érzelmi biztonságban, elfogadó légkörben történő nevelés
- a gyermekek szívesen járnak óvodába
- egyéni szükségleteiknek, képességeiknek megfelelően fejlődnek

Középtávon:

- az óvoda hatékonyan segíti a szociális hátrányok csökkenését
- a gyermeki, szülői, óvodapedagógusi sikeresség fokozódik
- a kapcsolattartás, párbeszéd folyamatos
- egészséges környezetben megvalósuló nevelés-fejlesztés
- a gyermekek hiányzása csökken
- innovációt felvállaló nevelőtestület

Hosszútávon:

- szülői bizalom teljes megszilárdulása
- óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessége, a gyermekek életkornak megfelelően iskolaéretté válása
- a gyermeki jogok maradéktalan érvényesülése
- az óvoda pedagógiai programban megfogalmazott minden tevékenységben és szolgáltatásban érvényesül az integráció, az inklúzió, az egyenlő hozzáférés elve

Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.” (Nkt 45§ (2a))

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk, az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg. A gyermekek számára érthető és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, gyermekekre való figyelés és feladatadás. Az együttműködés és segítségnyújtás módját, mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni. A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy a nehézségekkel küzdő kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti. A gyermek iránti elvárást nehézség vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek nehézségének, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése is szükséges lehet.

XI. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Gyermekvédelmi munkánk célja a családok és a gyermekek eltérő szükségleteire tekintettel, a gyermekvédelmi törvény alkalmazásával, a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet felismerése, kezelése, lehetőség szerinti csökkentése, esetleg megszüntetése. Célunk továbbá, hogy a korai prevenció megvalósításával, az óvodai nevelés alapfeladatainak keresztül a családokkal együttműködve a lehető leghatékonyabb feltételeket biztosítsuk valamennyi, de különösen a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek személyiségfejlődése, képességeik, tehetségük kiteljesedése számára. A gyermekvédelem a nevelőmunkánk szerves része. Az óvodákra vonatkozó óvó -, védő, szociális és nevelő, személyiségfejlesztő funkció minden óvodába beírt gyermekre vonatkozik.

Az óvodában dolgozó minden pedagógus kötelessége, hogy részt vegyen a gyermekvédelmi feladatok ellátásában. A gyermekvédelem a napi nevelőmunkában, a gyermekek jogainak mindenkori biztosításában, szükségleteik kielégítésében jelentkezik. Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek hozzánk, fontos, hogy minden gyermek sorsával törődjünk.

Gyermekvédelmi feladataink tervezése, megvalósítása, dokumentálása tehát igen sokrétű. A feladatok körét a településünkön élő családok körülményei bővíthetik, szűkíthetik, ám egyetlen esetben sem

csorbulhat a gyermeki jogok érvényesítése, amelyet óvodánkban szem előtt tartunk. A gyermekvédelmi feladatok adott nevelési évre vonatkozó tervezését az adott nevelési év Munkaterve mellékleteként készítjük el. A gyermekvédelmi feladatokat az óvodapedagógusok között a mindenkori éves Munkaterv és a munkaköri leírások tartalmazzák, és az óvoda igazgatója koordinálja.

Gyermekvédelmi munkánk alapelvei:

- Az óvodában a gyermek a legfőbb érték. Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, segítése - pedagógiai eszközökkel - az óvodába lépés pillanatától a hazamenetelig.
- Szaktudásunkkal hozzájárulunk a családok nevelőfunkciójának segítéséhez, megerősítéséhez.
- Jelzőrendszer tagjaként kapcsolatot tartunk a gyermekek érdekét védő társintézményekkel.

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

Pedagógiai munkánkat úgy végezzük, hogy a gyermek és a szülő jogai érvényesülhessenek az intézmény belső jogi szabályozásának megfelelően.

Évenként feltárjuk a gyermekek azon körülményeit, amelyek a gyermek fejlődését hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.

Együttműködünk a családdal, elősegítve ezzel a gyermek családban történő nevelését, veszélyeztetettségének megelőzését.

A már kiépített jelzőrendszert továbbra is jó színvonalon működtessük a társintézmények felé, kapcsolattartásunk folyamatos legyen.

Gyermekvédelmi munkánk feladatai:

- A hatályos törvények értelmében rögzítjük a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség fogalmát.
- Segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése óvodai keretek között.
- Differenciált, személyes bánásmód és képességfejlesztés. o egyéni bánásmód, tapintatos, egyéni, személyes kapcsolattartás o családok gyermekek iránti felelősségének erősítése o a gyermekek megismerése, fejlettségi szintjének megállapítása, kompenzálása o A halmozottan hátrányos gyermekek esetében fontos:
 - az óvodai beíratás- és a hiányzás minimalizálását elősegítő tevékenység
 - az óvoda-iskola átmenet támogatása
 - a szociális háttérből eredő hátrányok enyhítése
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, figyelemfelhívással és példamutatással erősítjük a felelősségüket a gyermekük otthoni gondozása, nevelése iránt.
- Figyelemmel kísérjük a gyermek rendszeres óvodába járását, szükség esetén a szülőt felkeressük, a hiányzás okát felderítjük.

Az óvodavezető feladatai:

- Ellenőrzi és elősegíti a gyermekvédelmi tevékenység megvalósulását, koordinálja, és évente értékeli a gyermekvédelmi munkát.
- Biztosítja a gyermekkel kapcsolatos adatok védelmét.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Minden nevelési év elején feltérképezi és nyilvántartásba veszi a veszélyeztetett és hátrányos, ill. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket az intézményben.
- Tájékoztatja a jogosult szülőket az igénybe vehető szociális ellátásokról (ingyenes étkezés, rendszeres nevelési segély, átmeneti segély, beiskolázási segély... stb.).
- Nevelési év elején informálja a szülőket a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények (Gyámhivatal, Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, védőnő) elérhetőségéről: telefonszám, cím, a segítséget nyújtó személy neve.
- Adatszolgáltatás, szükség esetén környezettanulmányt készít a jelzőrendszer szerveinek.
- Családlátogatást végez a problémás gyermeknél.
- Igény szerint fogadóórát tart, ahol őszintén, nyíltan, négy szemközt mernek beszélni problémáikról a szülők.

Kapcsolattartásaink:

Cél a kölcsönös, partneri viszony ápolása a társintézményekkel:

- Önkormányzat szociálpolitikai csoportja
- Nevelési Tanácsadó
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyermekorvos, védőnő
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

XII. Az óvoda kapcsolatrendszere

Valamennyi partnerünk közül kiemelt jelentőségű az óvodába járó gyermekek családjával történő kapcsolatunk minősége, folyamatos továbbfejlesztése.

Az együttműködés célja:

Az óvoda és a családok nevelőpartneri kapcsolatának fejlesztése, az óvoda és a családi háttér közös felelősségérzetének megerősítése a gyermekek fejlődésében, annak hangsúlyozásával, hogy nevelési céljaink – összhangban a szülői elvárásokkal - csak akkor teljesülhetnek, ha a szülők is segítik ezt a folyamatot a gyermekek fejlődését támogató, szeretetet adó családi neveléssel.

Elősegíteni továbbá, hogy a nyitott óvoda megvalósításával a szülők reális benyomásokat szerezhessenek gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, s arról, hogy avatott kezek óvják-fejlesztik gyermeküket.

Óvodaképünkkel összhangban hangsúlyozzuk, hogy munkánkat a családi neveléssel szoros együttműködésben tervezzük meg. A gyerekek nevelését a szülőkkel a kölcsönös bizalomra és tiszteletre alapozva szeretnénk megvalósítani.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a családban végbement funkcionális változások miatt a családban felmerülő hiányok pótlását, a fejlődésben történő lemaradásokat pótolnunk kell. Az intézményes nevelésnek így fokozott a felelőssége a gyermekek nevelésében, fejlesztésében, ezért hangsúlyozzuk az intervenciós gyakorlat (családhoz illesztett segítségnyújtás) megvalósítását is.

A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusnak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az együttműködés alapelvei:

- A kapcsolattartás legfontosabb elve, hogy tudatosítsuk: a gyermeknevelés elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.
- Törekszünk a két nevelési színtér összhangjának megteremtésére, a jó nevelőpartneri kapcsolat kialakítására, melynek alapja a kölcsönös bizalom.
- Nyitottság a szülők problémáinak meghallgatásában, megértés, tapintat, és lehetőség szerinti segítségnyújtás, az információk bizalmas kezelésében nyilvánul meg.
- Az óvodai dolgozók ismerjék és fogadják el az eltérő családi körülményeket.
- Az óvoda legyen kezdeményező és elfogadó, de tartsa tiszteletben a családi nevelés elsődlegességét.
- Az óvoda dolgozói nyújtsanak követendő modellt az őszinte érdeklődés, a kölcsönös tisztelet és bizalom kialakítására.
- A szülői jogok érvényesülhessenek a nevelés folyamatában, különös tekintettel a nevelési program ismeretére, s érdemi tájékoztatásra a gyermekük fejlődésével kapcsolatban.
- A szülő számára szükséges biztosítani minél többféle bekapcsolódási lehetőséget az óvodai életbe.
- Az együttműködési formák tartalmáról, a benne rejlő „munkamegosztásról” a szülőket érdemben tájékoztatni szükséges.

A fenti elvek megvalósítása érdekében:

- az óvodák Házirendjükben szabályozták a szülők számára fontos tudnivalókat
- a Házirendet szükséges a szülővel megismertetni, annak kivonatos egy példányát a beiratkozáskor a szülőknek átadni
- az együttműködés elveit, formáit azok megvalósulásának tervezését szükséges az éves munkatervekben rögzíteni, erről tájékoztatást adni a szülőknek a helyben elfogadott módon
- az óvodák szülői szervezeteket működtetnek

A szülőkkel történő együttműködés formái változatosak, sokrétűek, magukba foglalják a személyes kapcsolatot, a közös rendezvényeket, a jeles napok megünneplését, a hagyományok ápolását. Megkülönböztetett figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel történő kapcsolattartásra, a kapcsolattartás minden formájára. Biztosítjuk számukra a napi kapcsolattartási lehetőséget, valamint moderátorként részt vesz az óvodapedagógus a Gyermekjóléti szolgálat, a Családsegítő szolgálat, az egészségüggyel való kapcsolattartásban.

A kapcsolattartás formái a családokkal:

	Formája	Célja
Óvodai élet előtt	Beiratkozás előtti családlátogatás	A gyermek otthoni körülményeinek megismerése, a gyermekkel történő első találkozás, bizalomépítés a gyermekkel, a családdal. Közös anamnézis felvétele
	Beiratkozás	Adatfelvétel, ismerkedési lehetőség biztosítása az óvodai élettel

	Szülős beszoktatás	Biztonságérzet kialakítása mind a szülő, mind az óvodába érkező gyermek számára. Egyénre szabott beszoktatás
Óvodai élet alatt	Közös programok (kirándulás, ünnepek, munkadélutánok, játékdélutánok, kézműves délutánok)	Családok és az óvoda kapcsolatának elmélyítése. Oldott ismerkedés egymással. Betekintés és aktív részvétel biztosítása az óvoda életébe.
	Szülői értekezlet	Tájékoztatás, információcsere, nevelési feladatok és teljesülésük. Operatív feladatok egyeztetése, véleményezés, közös megállapodások megkötése.
	Évközi családlátogatás	Problémás esetekben a személyes, családi környezetben a probléma okainak, lehetséges megoldási módjának segítése. Nagy odafigyelés a hátrányos helyzetű gyermekek családjaira. Gyakori, igény szerinti látogatás.
	Fogadó órák	Szülői/óvónői kezdeményezésre egyedi esetek megbeszélése.
	Nyílt napok	A szülők számára betekintés biztosítása a gyermek óvodai életébe. A hátrányos helyzetű szülők számára figyelem felhívás.
	Szülői elvárások és igények felmérése	Felmérés, összehasonlítás, feladatok kijelölése az óvoda számára.
	Személyes megbeszélések	Azonnali döntést, beavatkozást igénylő esetekről kölcsönös tájékoztatás.
	Szülői szervezet működtetése	Az óvodai élet egészét érintő ügyekről tájékoztatás, szülői kompetenciák erősítése.
Óvodai élet után	Személyes megbeszélések	Informális – Tájékozódás a gyermekek iskolai haladásáról

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

Formája	Kapcsolattartási formák
Általános iskola	• szakmai tanácskozások, megbeszélések közös témában • óvodai és iskolai tevékenységek kölcsönös látogatása, tapasztalatcsere • játékdélután, szlovák délután az iskolában • tanítók meghívása óvodai nyílt napra, Szülői értekezletre • iskolalátogatás az iskolába készülő gyermekekkel, részvétel tanórán, részvétel egy délelőttön • tájékoztatás adása a gyermekek fejlődéséről • közös pályázatokban való részvétel • informális kapcsolattartás
Fenntartó	• értekezletek, tanácskozások, képviselőtestületi ülések • fenntartói ellenőrzések • óvodavezetői beszámolók • költségvetési tárgyalás • meghívás az óvodák rendezvényeire • a fenntartói irányításból adódó feladatok teljesítése
Nemzetiségi Önkormányzatok	• meghívás az óvodák rendezvényeire • egyetértési jogkör érvényesítése az óvodai dokumentumok kapcsán • tanácskozások, szakmai megbeszélések • közös pályázatokban való részvétel
Közművelődési intézmények	• gyermekszínház látogatása • könyvtárlátogatás
Nevelési tanácsadó, Pedagógiai Szakszolgálat	• gyermekek szükség szerinti vizsgálata • gyermekek szűrése • folyamatos kapcsolat a logopédussal • folyamatos kapcsolat a fejlesztőpedagógussal, pszichológussal és gyógytornászokkal
Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	• sajátos nevelési igény megállapítása • módszertani segítség kérése nevelésükhöz

Család és Gyermekjóléti Központ	- Gyermekjóléti Szolgálat képviselőjével és - Család és Gyermekjóléti Központ szociális segítő szakemberével való együttműködés veszélyeztetettség megelőzése, a hátrányok csökkentése az esélyegyenlőség biztosítása érdekében
Salgótarjáni Pedagógiai Oktatási Központ	- szaktanácsadással, minősítéssel, tanfelügyeleti ellenőrzéssel kapcsolatos feladatok koordinálása - havi rendszerességgel információs kiadvány fogadása (Óvodai Hírek) - szakmai szolgáltatás fogadása - tanév előkészítő óvodai tanácskozáson részvétel - ingyenes és térítéses szolgáltatások igénylése szükség szerint - szakmai programokon, továbbképzéseiken való részvétel lehetőség szerint
Egyéb szakmai szolgáltatók	- rendezvényeken, konferenciákon való részvétel lehetőség szerint - információs kiadványok fogadása

XIII. Mellékletek

1. sz. melléklet

a. Szlovák nemzetiségi Pedagógiai program

1. Jogszabályi háttér

- 2011. évi CLXXIX. törvény a Nemzetiségek jogairól
- 2011. CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelveiről
- 363/ 2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2. Bevezető

Nemzetiségi óvodai nevelésünk összhangban van a helyi nevelési program célkitűzéseivel, feladataival, azt kiegészítve valósítja meg sajátos feladatait, céljait.

Óvodánk nemzetiségi nevelést is folytató kétnyelvű óvoda. Valljuk, hogy magyar óvodaként a szlovák nemzetiségi óvodai nevelés felvállalásával többletértéket teremtünk minden ide járó gyermek számára.

3. Helyzetelemzés

Bánk területe ősidők óta lakott, ezt bizonyítja a környéken talált több régészeti lelet is. Első fennmaradt írásos említése 1405-ből való.

A török hódoltság idején a falu elpusztult, ezért szlovákokat telepítettek be, akik magukkal hozták nyelvüket és evangélikus vallásukat.

1715-ben 11, 1720-ban 13, 1770-ben már 63 jobbágycsaládot írtak össze. Az 1838. évi egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint a mostani lakosokat 1680-ban telepítették ide.

A település iskolájáról 1839-ből ismerjük az első adatot: Varga János tanító keze alá 22 diák járt, bár a tankötelesek száma több, mint ennek duplája volt. A tanítási szünetek a mezőgazdasági munka ritmusához igazodtak. A tanítás nyelve 1885-ig a szlovák, majd a szlovák és magyar volt.

Óvodai nevelés 1926-tól van a településen, az óvoda felállítását a királyi tanfelügyelő intézkedése nyomán kellett megvalósítani. 1932-ben Szilágyi Aranka okleveles óvónőnek 43 gyermek felügyeletéről kellett gondoskodnia. Ezekben az években Sulyan Andrásné (Marika néni) visszaemlékezése szerint a gyermekek reggel 9 órától délután 5-ig voltak az óvodában. Az intézmény inkább volt napközi, ahol felügyelet mellett játszhattak. A gyermekekhez magyar nyelven beszéltek, nem használták a szlovákot, mert az óvónő nem beszélte a nyelvet. Otthon a családok egymás között csak szlovákul beszéltek. Az ottlétért fizetni nem kellett, „szervezett” étkezés nem volt, mindenki azt ette-itta, amit hozott, a közelben lakó gyerek hazament ebédelni. Laukó Józsefné (Éva néni) az 1950-es

években volt óvodás, ekkor már helyben főztek a gyerekeknek. Aranka óvónéni, ha nem is a mai értelemben vett óvodapedagógiát alkalmazta, de a napirendbe már foglalkozásokat is beiktatott, mert fontosnak tartotta megismertetni a környezetismeretet, az egészségtan részeként a testmozgást és játékos formában egyszerű számtanfeladatokat is megtanított a gyerekeknek.

1975 – ben költözött a jelenlegi helyére az intézmény. A családok otthon egészen a 90 – es évekig szlovákul beszéltek egymás között, volt olyan gyermek, aki az óvodában tanult meg magyarul. Napjainkban már csak az idős lakosok, akik gyermekkorukban szlovákul beszéltek, használják még a nyelvet.

2001-ben a település lakosságának 66%-a magyar, 34%-a szlovák nemzetiségűnek vallotta magát.

A 2011-es népszámlálás során a lakosok 84,1%-a magyarnak, 32,5% szlováknak mondta magát.

2022-ben a lakosság 90,8%-a vallotta magát magyarnak, 14,7% szlováknak.

Mára azonban a helyi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzatnak köszönhetően újra előtérbe került és fontossá vált az itt élők számára a népi kultúra, a hagyományok felelevenítése, őrzése, a település lakói híven őrzik szlovák nemzetiségi hagyományaikat. Látható ez az építményeken, a viseletben, vagy éppen a hagyományos szlovák ételekben. Ez a pozitív folyamat a szlovák nyelv fennmaradását is segíti, erősíti, ez motivál hagyományőrző munkánkban is, amely sok éve bizonyítja számunkra, hogy a gyermekek szeretik, s amit szeretnek, örömmel végeznek az mindenképp érték személyiségük számára.

Óvodánkban a szülők támogatják a szlovák nyelvtanítást, sőt a településre beköltözők és más nemzetiségűek is pozitívan értékelik a helyi hagyományok ápolását.

4. Nemzetiségi óvodai nevelésünk célja, feladata:

Célja:

- ✓ érzelmi kötődés kialakítása, a nyelv megszerettetése
- ✓ a szlovák nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése, elsajátítása gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően
- ✓ a kulturális hagyományok átörökítése
- ✓ a kétnyelvű identitástudat alapozása, kialakulásának segítése

Feladata:

- 3-7 éves korban a rugalmas hangképző szerveknek köszönhetően alapvető a kiejtéstanulás
- a szlovák nyelvre jellemző hangzórendszer elsajátítása, a nyelv zeneiségének utánzása • szókincsfejlesztés
- a válaszadó szerepének gyakorlása
- beszédmegértés
- a nemzetiség kultúrájához kötődő hagyományok, szokások ápolása

Személyi és tárgyi feltételek

Személyi feltételek:

Óvodánkban 1 óvodapedagógus vállalkozott a szlovák nemzetiségi óvodapedagógus képzés megszerzésére. A gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevők közül van olyan dolgozónk, aki ismeri és használja a nyelvet. Gondot fordítunk az önképzésre, továbbképzéseken való részvétel lehetőségét megragadjuk, kulturális eseményeken részt veszünk. Ebbe a folyamatba bekapcsolódnak a dajkák is.

Az óvodapedagógus számára elsődleges feladat az érzelmi biztonság megteremtése, ez a nyelvi nevelés elengedhetetlen feltétele. A gyermeket elfogadó és modellnyújtó magatartása, a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek biztosítják az utánpótlás alapuló nyelvelsajátítást.

A szlovák kultúrkinésből, az anyanyelv kultúrájából (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítse a nevelést.

A nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően, rugalmasan alakítja csoportja heti és napi rendjét.

Fontos, hogy az óvodapedagógus kötődése a nyelvhez hiteles legyen. Maga is szeresse és örömmel, természetes módon használja a gyermekek körében. Elengedhetetlen, hogy munkája során szem előtt tartsa a differenciálást és a nyelvi nevelést az egyes gyermekek képességeihez, egyéni szükségleteihez igazítsa, valamint figyelembe vegye a csoport fejlettségét is.

Tárgyi feltételek:

Óvodánkban a szlovák kultúra és nyelv ápolását segítő eszközök használatával igyekszünk felkelteni a gyermeki érdeklődést a nyelvelsajátítás iránt. Minden olyan eszközzel rendelkezünk, mely szükséges a hatékony nyelvi neveléshez. Eszközeinket igyekszünk megújítani a kor követelményeinek megfelelően, és minden óvodai eszközt felhasználunk a megfogalmazott célok eléréséhez. Törekszünk arra is, hogy minél több szemléltető eszközt használjunk. (növények, gyümölcsök, állatok természetes környezetben való megfigyelése...) Eszközeink között sok az óvónő által, kifejezetten a szlovák nyelvi neveléshez saját kezűleg készített eszköz is, és kiemelkednek a gyermekekkel közösen alkotott játékok, eszközök, mint a szókincs bővítés kiváló lehetőségei

A szlovák nyelvi nevelés eszközei a következők:

Nyomtatott segédeszközök:

- szemléltető képek, táblák
- szlovák nyelvű mesekönyvek
- szlovák nyelvű verseskönyvek, foglalkoztatók
- szótárak, szakmai könyvek, ismeretterjesztő irodalmi művek

Audiovizuális eszközök:

- magnetofon, CD lejátszó, CD, diavetítő, vetítővászon

Játékeszközök:

- babák, játék közlekedési eszközök, kártyák, főzőedények
- bábok, fejdíszek, szerepjátékok eszközei
- társasjátékok, memória kártyák

Egyéb eszközök:

- népviseleti ruhák
- felnőttek népviseleti ruhája
- a kultúrkinés megismerését segítő eszközök (régóta használati tárgyak, ruhák, népviseletes babák)

A Nemzetiségi szlovák nyelvi nevelés tartalma

- Ápolja és fejlessze a szlovák nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat, segítse a szlovák nemzetiségi identitástudat kialakulását, belsővé válását. Az esztétikai érzelmek alakítása.
- A szlovák nemzetiségi kultúrkincsben legyenek képesek észrevenni a szépet.
- A szlovák nemzetiségi nevelés során átélt esztétikai élmények segítsék a gyermek kötődésének kialakulását a szlovák nemzetiséghez.
- Az anyanyelvi környezet biztosítja a szlovák nyelv megszerettetését, a szlovák nyelv megismerését, elsajátítását.

Az óvodai élet tevékenységi formái és óvodapedagógus feladatai

Óvodánk óvodai tevékenységeit a szlovák nemzetiségi és a magyar nyelv fejlesztésével végzi. A befogadás ideje alatt a magyar nyelv dominál, a szlovák nyelv használata folyamatosan emelkedik. A két nyelv használata, annak aránya az óvodai napirendben nem határozható meg, de a nyelv elsajátítási folyamat eredményes felépítettsége szempontjából a szlovák nyelv már a nevelési év kezdetétől jelen van. Az óvodapedagógus modellnyújtó magatartásával biztosítja a gyermekeknek is a kétnyelvűség megalapozását, természetes módon figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait. A szlovák nyelv alkalmazása alól kivételt képezhetnek a nevelési helyzetek.

A nyelvi nevelés ugyan átszövi a gyerekek mindennapjait, de elsősorban a külső világ tevékeny megismerésére, az irodalmi, és zenei nevelésre épül. A gyerekek természetes tudásvágyának, kíváncsiságának köszönhetően könnyen megszeretik a nyelvet, de ennek feltétele, hogy az ismeretek életkoroknak megfelelőek legyenek és játékos formában, leginkább játékba integráltan jelenjenek meg. A helyes kiejtést pedig utánzás útján sajátíthatják el.

Az óvodapedagógus a gyerekek elfogadó magatartása mellett a modellnyújtó magatartásával érheti el, hogy a gyermek a nyelvi helyzetekre figyeljen, a hallottakat megpróbálja utánozni, és a rendszeres gyakorlás eredményeként elsajátítja a nyelvi anyagot.

Játék

A nap folyamán kialakult játéksituációkat felhasználjuk a nyelvi kommunikációra, tárgyak megnevezésére. Szerepjátékokon a mindennapi kommunikálást gyakoroljuk, bábozással a nemzetiségi nyelv bátrabb használatára adunk lehetőséget. A szabályhoz kötött játékban (pl.: memória, lottójáték...) a szókincsfejlesztés + kiejtéstanulás valósul meg eredményesen. A népi eredetű gyermekjátékokkal a hagyományokat ápoljuk, fokozzuk a beszédkedvet, az örömmel végzett sok ismétléssel pedig gyakorolhatják a válaszadó szerepet is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően meg tudnak nevezni néhányat az általuk használt játékszerekből szlovák nyelven is
- a gyermekek tájékozódni tudnak a játék során kialakult kommunikációs helyzetekben
- az óvodapedagógus irányított játéka során egyre magabiztosabban használják a nyelvet

Verselés, mesélés

Az anyanemzet és a helyi kultúrából merített mesék, rövid szöveggel, esetleg átdolgozva. Tartalmak: mondókák, kiolvasók, altatók, ringatók, gyermekversek. A mondókák tájnyelvi változatai a hagyományápolás „gyöngyszemei” – ezek tovább örökítése kiemelt feladatunk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően tudnak a szlovák irodalmi anyagból néhány rövid mesét, verset, mondókát, kiolvasót
- az aktív és passzív szókincsük bővül

Ének, zene, népi játék, tánc

Anyaeországbeli, helyi tájjellegű dalok, dalos játékok, rigmusok táncos lépésekkel kombinálva - figyelembe véve a szlovák dalok sajátos ritmusát– ezek alkotják a zenei anyagot.

A zenehallgatáshoz is a nemzetiségi kultúrkincsből válogatjuk az anyagot. A zenei képességfejlesztő feladatokat a magyar nyelvű dallam és ritmusfejlesztés feladatai alapján állítjuk össze.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- felismerik a helyi szlovák kultúra népdalait
- ismernek néhány gyermekdalt, mondókát, kiolvasót szlovákul, ezeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képesek önállóan előadni
- a zenei anyag elsajátítása során a gyermekek beszédkedve magabiztosabb nyelvi megnyilvánulásukban mutatkozik meg

Najčastejšie vetné modely na hudobných zamestnaniach v materskej škole •

Urobte kruh! Urobíme kruh!

- Zaspievajte pieseň!
- Tancujte! Tancujeme!
- Pomaly, rýchlo
- Ticho, hlasno
- Držte sa za ruky!
- Ruky dajte na bok!
- Obráťte sa!
- Sadnite si!
- Vstajte!
- Tlieskajte! Tlieskáme!
- Boli ste šikovné!

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Rajzolás, festés, kézimunka mellett a színek megnevezése, tárgyak megnevezése, népi motívumok felhasználása a díszítésnél, fonás, szövés, alkotják a nyelvi szempontú anyagot. A vizuális tevékenységet kísérő óvónők mondatmodelljei bővítik a gyermekek passzív szókincsét is, továbbá

•

a tevékenység folyamatában alkalmazott kérdő mondatok segítik a válaszadás gyakorlását, a nyelvi helyzet megértését, valamint a produktív beszédképesség fejlesztését.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően meg tudják nevezni az ábrázoláshoz használt eszközöket szlovák nyelven megnevezik szlovákul az ábrázoláshoz használt alapszíneket

Najčastejšie vetné modely na výtvarných zamestnaniach v materskej škole:

- Kresli! Kreslite!
- Maľuj! Maľujte!
- Sadni si! Sadnite si!
- Obráť sa k stolu! Obráťte sa k stolu!
- Rozdeľ papier!
- Rozdeľ farebné ceruzky!
- Rozdeľ štetec!
- Polož na stôl vodové farby!
- Nakreslíme dom, kvety a plot.
- Dávaj pozor! Dávajte pozor!
- Utri si štetec! Utrite si štetec!
- Prines! Prineste!
- Umy si ruky! Umyte si ruky!
- Zober si papier!
- Pozri sa sem! Pozrite sa sem!
- Skús maľovať rozličnými farbičkami!
- Prosím si výkres! Prosím si papier! Prosím si pastelky!
- Pracujte ticho!

Mindennapos mozgás:

Óvodánkban a mindennapos frissítő tornát magyar nyelvű előkészítés után, a nemzetiség nyelvén is szervezi az óvodapedagógus. Eleinte a gyermekek utánzás alapján végzik ezeket a gyakorlatokat, majd fokozatosan képessé válnak a szlovákul adott utasítások végrehajtására.

Megismernek néhány mozgásos szabályjátékot szlovák nyelven.

A fejlődés várható jellemző az óvodáskor végére:

- képesek szlovák nyelvű utasítások alapján végezni a napi frissítő tornát
- egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően maguk is meg tudnak nevezni néhány gimnasztikai gyakorlatot szlovákul
- ismernek néhány mozgásos szabályjátékot szlovákul, egyéni fejlettségüktől függően képesek levezetésükre

Najčastejšie vetné modely na telesných zamestnaniach v materskej škole

- Vstane! Postavte sa do radu!
- Postavte sa do dvojradu!
- Chôdza, raz - dva!
-

- Zastav sa, zastavte sa!
- Rozbehnite si!
- Ruky zdvihnite dopredu, hore, dole, na bok.
- Dávajte pozor!
- Utekajte v kruhu!
- Poskok na dvoch nohách, raz - dva!
- Poskok na jednej nohe!
- Zdvihnite lano, loptu nad hlavu!
- Preskočte lano, loptu!
- Prejdite po lanom!
- Hod'te fazuľové vrečko do kruhu!
- Tlieskajte nad hlavou, za chrbtom!
- Mávajte s pravou, ľavou rukou!
- Na potlesk nástup!
- Sadnite si!
- Vystrite nohy!
- Vystrite ruky do predu, hore, dole!
- Ľahnite si na chrbát!
- Držte sa za ruky!
- Chod' pomaly, chod'te pomaly!
- Chod' rýchlo!, chod'te rýchlo!
- Hraj sa, hrajte sa!

Vymenované výrazy sú len ako príklad, častým opakovaním týchto výrazov sa obohatí slovná zásoba detí.

Külső világ tevékeny megismerése

Évszakok változásainak megnevezése a természetben tapasztalás útján. Témakörök élethelyzetekben való feldolgozása szlovák nyelven. A témák feldolgozásához Mária Matulaiová, Mária Gorjánová Mátraiová, Alexander Mózi: Vystri slnko lúčiky, Otvor zlaté púčinky című szakirodalmat használjuk fel + a módszertani füzetekben található anyagból építkezünk.

A környezeti nevelésnek az alapszókincs elsajátításán túl célja az emberi környezet, a kulturális értékek védelmére, megóvására való nevelés is. Kiemelt feladat továbbá a helyi szokások, hagyományok ápolása. Fontos feladat az elemi matematikai relációk felismertetése megfigyelések és tevékenységek közben.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- tudnak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben
- megismerkednek a helyi szlovák kisebbség értékeivel, szokásaival
- a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően ismerkednek a szlovák szókinccsel, hogy a megszerzett ismereteket szlovák nyelven közvetíteni tudják

•

Rodina - poznať svoje meno, vek, adresu a značku v škôlke

- vymenovať najbližších členov svojej rodiny

Škôlka - kto pracuje v škôlke

- vedieť sa orientovať v škôlke, pomenovať priestory
- vedieť pomenovať bežné predmety, ktoré sa nachádzajú v škôlke

Telo - poznať a pomenovať časti tela

- poznať niektoré zmyslové orgány (nos, oči, uši, ústa, ruky)

Doprava - pomenovať základné dopravné prostriedky

- poznať svetelné signály - určené pre chodcov

Ročné obdobia, rastliny - zvieratá

- rozlišovať hlavné znaky období vedieť správne označovať prírodné javy (slnko, vietor, dážď, sneh)
- pozorovať, vedieť pomenovať niekoľko základných rastlín (kvety, stromy, zeleniny, ovocie) pozorovať, pomenovať a spoznať niekoľko najznámejších domácich a voľne, žijúcich zvierat.
- Poznať základné farby, rozlišovať farby doplnkové.
- Prípravou a účasťou na oslavách sa oboznámiť so sviatkami.

Munka jellegű tevékenységek:

Minden egyes tevékenység megnevezése szlovák nyelvű utasítások közvetítése a feladat A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- értik szlovák nyelven is a munkajellegű tevékenységek eszközeit
- megértik az itt alkalmazott szlovák utasításokat és követik azokat

A tevékenységben megvalósuló tanulás:

Tapasztalat útján, utánózva, tevékenységek keretében, a nap egészében, játékosan, szlovák nyelvi légkörben folyik. Minták követése elsődleges a folyamatban. A tanulási folyamat felépítésénél törekszünk az érdeklődés felkeltésére és fenntartására. A foglalkoztatási formák közül kiemelkedő: az „irányított” játék és a kötött és kötetlen foglalkozás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek képessé válnak a szlovák nyelv iskolai tanulására

Nemzetiségi kultúra, hagyományok megismerése, ápolása

A nyelvi nevelőmunka céljait és feladatait a nemzetiségi nyelvhez tartozó kultúra közvetítésével érhetjük el leginkább. Lehetőségek erre:

- a községben meglévő tárgyak, használati eszközök, népviseleti ruhadarabok gyűjtése, gyermekekkel való megismertetése
- régi gyermekjátékok gyűjtése
- hangfelvételek meghallgatása
- régi helyi tevékenységek megismerése (tollfosztás.)
- egyes hagyományokkal kapcsolatos tevékenységek megismerése: lakodalmas szokások, szüretelés hagyományai, szüreti felvonulás, betlehemezés, húsvéti hagyományok, népszokások, májusfa állítás, Lucázás, tollfosztó...

Az óvoda saját hagyományait, ünnepeit is beépül a szlovák nyelvi nevelés: Minden óvodai ünnepen (Anyák napja, Évzáró, Mikulás, Ballagás) szlovákul is „megemlékezünk” az adott ünnep tartalmáról.

A nemzetiségi irányelvek szerinti gyermekképünk:

Olyan gyermek, aki tele van élményekkel, erősen kötődik a szlovák kisebbség nyelvéhez, kulturális örökségéhez: a meséhez, zenéhez, szín-forma-tárgyi világához. Akinek kialakult az óvoda tartása, önálló, és látszik rajta a kiegyensúlyozottság. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni. A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamatának eredményeként a fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekben pozitív érzelmi viszony alakul ki a szlovák nemzetiséghez
- rendelkezik olyan szókinccsel, melyre már az iskolában építeni lehet
- képes tájékozódni egyszerű kommunikációs helyzetekben
- ismeri és tiszteli a helyi szlovák nemzetiség szokásait, hagyományait, tárgyi kultúrájának emlékeit.

2.sz. melléklet**Az intézmény eszközfelszereltsége**

Helyiségeink

Helyiségek megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	2
Tornaszoba	óvodánként 1	1
Logopédiai foglalkoztató	óvodánként 1	1
Játszóudvar	óvodánként 1	1
Óvodavezetői iroda	óvodánként 1	1
Gazdasági vezetői iroda	óvodánként 1	0
Nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	1
Orvosi szoba	óvodánként 1	1(közös a logopédiával)
Gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	1
Gyermekmosdó, WC	gyermekcsoportonként 1	1
Felnőtt öltöző	épületenként 1	1
Elkülönítő szoba	óvodánként 1	1(közös az orvosival)
Főzőkonyha	óvodánként 1	0
Tálaló konyha	óvodánként 1	1
Felnőtt mosdó, WC	épületenként 1	1
Mosléktároló	óvodánként 1	0
Raktár	óvodánként, ha helyben főznek	1
Szertár	épületenként 1	1

Helyiségeink bútorzata és egyéb berendezési tárgyaink

Megnevezés	Előírás	Tényleges állapot
<i>csoportszoba</i>		
Óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	25
Gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	30
Gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	6
Fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére	ablakonként 1
Szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló 1/5-ének lefedésére	5
Játéktartó polc vagy szekrény	csoportszobánként 2	6
Fektető tároló	valamennyi gyermekágy tárolásához	1
Élősarok-állvány	gyermekcsoportonként 1	0
Hőmérő	gyermekcsoportonként 1	2
Óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoportonként 1	2
Felnőtt szék	gyermekcsoportonként 2	8
Textiltároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	2

Edény-és evőeszköz tároló	gyermekcsoportonként 1	1
szekrény		
Szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	3
tornaszoba		
Tornapad	2	2
Tornaszőnyeg	1	1
Bordásfal	2	6
Óvodai mászó készlet	1	1
Egyéni fejlesztést szolgáló spec. felszer.	három gy. egyidejű foglalkoztatásához	-
logopédiai foglalkoztató		
tükör	1	1
asztal	1	1
szék	2	2
szőnyeg	1	1
játszóudvar		
kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	2
kerti pad	gyermekcsoportonként 2	2
babaház	gyermekcsoportonként 1	1
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	1
takaróháló	homokozónként 1	1
mozgást fejlesztő eszközök		6
óvodavezetői iroda		
íróasztal és szék	1-1	1-1
tárgyalóasztal	1	-
szék	2	2
telefon	1	1
könyvszekrény	1	-
iratszekrény	1	1
számítógép, nyomtató	1-1	1-1
gazdasági iroda – intézményünkben nincs külön iroda		
asztal	1	
szék	1	
iratszekrény	2	
lemezszekrény	1	
telefon	1	
fax	1	-
nevelőtestületi szoba		
asztal	pedagógus létszám szerint 1	-
szék	pedagógus létszám szerint 1	4

könyvtári dokumentum	500	300
könyvszekrény	2	2
tükör	1	1
mosdókagyló	1	-
orvosi szoba	berendezése, felszerelése a 26/1997.(IX.3.) NM rendelet előírásai szerint	hiányos
gyermeköltöző		
öltözőszekrény	gyerekenként 1	28 gyermek
gyermekmosdó, WC		
törülközőtartó	gyermeklétszámnak megfelelően	1, megfelelő
falitükör	mosdókagylónként 1	1
hőmérő	csoportonként 1	1
fogmosópohár-tartó	csoportonként 1	

Tisztálkodási és egyéb felszerelések

Tisztálkodási és egyéb felszerelések megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
fésű, fogkefe, fogmosó pohár	gyerekenként 1	gyerekenként 1
ruhakefe, körömkefe, szappantartó	8	4
fésűtartó	csoportonként 1	1
törülköző	felőtt és gyereklétszám szerint 3-3	felőtt és gyereklétszám szerint 3-3
abrosz	asztalonként 3	asztalonként 2
takaró	gyermeklétszám szerint 1	gyermeklétszám szerint 1
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3	gyermeklétszám szerint 1

Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközeink

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
szennyesruha -tároló	1-1	1
mosottruha-tároló	1-1	1
mosógép	1-1	1
vasaló	1-1	1

vasalóállvány	1-1	1
szárítóállvány	1-1	2
takarítóeszközök	1-1	1-1
ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna	1-1	1-1
hűtőgép	1-1	1
porszívó	1-1	1

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
különböző játékformák eszközei	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő
mozgásfejlesztő eszközök	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő
ének, zene, énekes játék eszközei	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő
anyanyelv és kommunikáció fejlesztéséhez	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	mgfelelő
értelmi képességeket fejlesztő	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő
ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok,eszközök	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő
természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését segítő eszközök anyagok	csoportonként, a gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő
munka jellegű tevékenységek eszközei	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő
videó	2	1
televízió	2	1
magnetofon	2	1
diavetítő	2	1
vetítővászon	2	1
hangszer pedagógusoknak	1	1-1
hangszer gyerekeknek	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	pótlást igényel
egyéni fejlesztést szolgáló	csoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	pótlást igényel

Egészség és munkavédelmi eszközök

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
ételminta-vételi készlet	1-1	1
mentőláda	1-1	
gyógyszerszekrény	1-1	1
munkaruha	törvény alapján	megfelelő
védőruha	törvény alapján	megfelelő
tűzoltó készülék	törvény alapján	megfelelő

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei

Az eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
<i>beszédfogyatékosok</i>		
120x180 tükör	1	1
logopédiai alapkészlet	1	logopédusé
<i>hallási fogyatékosok</i>		
dallamíró	1	-
hallásvizsgáló és hallókészüléktesztelő felszerelés	1	-
vezetékes v. vezeték nélküli egyéni, ill. csoportos adó-vevő készülék	gyerekenként 1	-
különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	1	-
nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	1	-
szurdologopédiai eszközök	1	-
<i>látási fogyatékosok</i>		-
olvasótelevízió	1	-
hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyerekenként 1-1	-

XIV. Legitimációs záradék

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 118.§. (3) bek. a) pont szakmai munkaközösség véleménye
- 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) az óvodaigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, fenntartói jóváhagyás szükséges
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 117.§ (1) értelmében a nevelőtestület jogkör gyakorlására vonatkozó rendelkezés
- 2011. évi CXC- törvény 70.§ (1) és (3) bek. alapján vélemény, javaslattétel, döntés
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 122.§ (9) bek. óvodaszék véleménye
- 2011. évi CXC. törvény 83.§ (2) bek. g) pont a fenntartói jóváhagyása
- 2011. évi CXC. törvény 83.§ (2) bek. e), h) pontok fenntartói ellenőrzés

XV. Érvényességi rendelkezés

Az óvodai Pedagógiai program érvényességi ideje:

- 2024. szeptember 1.-től visszavonásig.

A helyi Pedagógiai program módosításának kötelező indoka:

- Törvényi jogszabály változás.

Lehetséges indoka:

- Az értékelő és önértékelő munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása, vagy bővítése új elemekkel.
- Szülői igények változása.
- Nevelőtestületi javaslatok.
- Szervezeti átalakulás.
- Személyi és tárgyi feltételek megváltozása.
- Fenntartói igények változása.

A helyi óvodai Pedagógiai program nyilvánossága:

Egy példány az igazgató irodájában megtalálható.

Egy példány a fenntartónál található.

Felülvizsgálata: évenként, ill. jogszabályváltozásnak megfelelően.

Módosítása: az igazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület

A kihirdetés napja: 2024. 09. 01.

A PP személyi hatálya kiterjed: az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre. Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában. **A PP területi hatálya kiterjed:** az óvoda területére. Az óvoda által szervezett – a Pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó – óvodán kívüli programokra.

XVI. Nyilvánosság

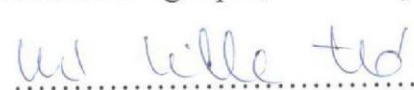
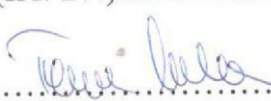
A Pedagógiai Programot a nevelési-oktatási intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni.

Legitimáció

Az intézmény OM azonosítója 202896	Az Nkt. 26.§ (1) bek. alapján készítette az igazgató a nevelőtestület bevonásával. igazgató aláírása, Ph
Legitimációs eljárás -Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt.70.§ (3) bek. és a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 117.§ (1) bek. értelmében a nevelőtestület TO/ / 2025 jegyzőkönyvi határozattal <i>jogkörét gyakorolta</i> nevelőtestület nevében	A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82.§ (2) bek. és 122.§ (9) bek. alapján a szülői közösség a tájékoztatást megkapta, véleményt nyilvánított Szülői Munkaközösség nevében
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (8) bek. a) pontja alapján Az óvodaigazgató az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél <i>beszerezte az óvodapszichológus véleményét</i> óvodapszichológus Vagy: Intézményünk nem alkalmaz óvodapszichológust.	
Az Nkt. 26.§ (1) bek., és 83.§ (2) bek. g) pontja alapján a pedagógiai programot a <i>fenntartó</i> a határozatszámon <i>jóváhagyta:</i> fenntartó képviselőjében Ph	

A dokumentum jellege: nyilvános (20/2012.EMMI r. 82.§ (3) bek.) Megtalálható az intézmény honlapján	Érvényes: A kihirdetés napjától 2024. szeptember 1 – től visszavonásig
Területi hatálya: Verziószám:2/2024 (ahányadik módosítása a programnak)	Személyi hatálya: Iktatószám: TO/ /2025 Készült: 1 eredeti példányban
A Bánki Törpe Óvoda Pedagógiai Program módosítása a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet alapján. Az Nkt. 26.§ (1) bek., és 83.§ (2) bek. g) pontja alapján a pedagógiai programot a fenntartó a határozatszámom jóváhagyta: fenntartó képviselőtében Ph Érvényes 2025. szeptember 1.	

Legitimáció

Az intézmény OM azonosítója 202896	Az Nkt. 26.§ (1) bek. alapján készítette az igazgató a nevelőtestület bevonásával. igazgató aláírása, Ph
Legitimációs eljárás -Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt.70.§ (3) bek. és a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 117.§ (1) bek. értelmében a nevelőtestület TO/ 51 / 2024 jegyzőkönyvi határozattal <i>jogkörét gyakorolta</i> nevelőtestület nevében	A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82.§ (2) bek. és 122.§ (9) bek. alapján a szülői közösség a tájékoztatást megkapta, véleményt nyilvánított a Szülői Munkaközösség nevében
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (8) bek. a) pontja alapján Az óvodaigazgató az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél <i>beszerezte az óvodapszichológus véleményét</i> óvodapszichológus Vagy: Intézményünk nem alkalmaz óvodapszichológust.	
Az Nkt. 26.§ (1) bek., és 83.§ (2) bek. g) pontja alapján a pedagógiai programot a <i>fenntartó</i> a 105/2024 (IX. 27.) határozatszámom <i>jóváhagyta:</i> fenntartó képviselő Ph 	
A dokumentum jellege: nyilvános (20/2012.EMMI r. 82.§ (3) bek.) Megtalálható az intézmény honlapján	Érvényes: A kihirdetés napjától 2024. szeptember 1 – től visszavonásig
Területi hatálya: Verziószám:1/2024 (ahányadik módosítása a programnak)	Személyi hatálya: Iktatószám: TO/55/2024 Készült: 1 eredeti példányban